

Társa postak
plátte in nun
No. 224713/928

10. Telefon: 9-77. 1
Havonta 110, negy
övre 600, egészévr
földre: Havonta 2
félövre 12, egészévr
detések díjszabás

"KELET" az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkünk utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Dr. Rámásetter Róbert

Disztér 2., I. em.

BU

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Börmentelen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernö, Strada Matei Milo 5.

Vasárnap, 1935 május 5.

1935. EV. XVII. EVF.
IJAR 2. 99. SZAM.

VILAG TUREB

Az argesi választások

Arges megyében községi választások voltak, mely a kormánypártra a legnagyobb meglepetéssel végződött.

De meglepetéssel fogadhatta ezt a választási sikert Vaida Sándor is, akinek volt néhány live ebben a megyében is.

A választásokon ugyanis a nemzeti parasztpárt fölünyes győzelmet aratott. A szavazatok száma felülmúlta a kormány szavazatainak a számát, ha a mandátumok a két nagy párt között egyenlő arányban osztottak is meg.

A numerus valachicus hívei nem vettek részt a választásokon, de ellenpropagandájukkal igyekeztek ellensúlyozni a nemzeti parasztpárt erejét.

A mai viszonyok mellett is az egyetlen demokratának számítható pártalakulat nagy választási sikere egyike az utóbbi hónapok legmegnyugtatóbb politikai eseményeinek.

Igazolja azt, hogy a vezérek által meghirdetett szélsőjobboldali jelszavak nem hatoltak be a tömegekbe és a nemzeti parasztpárt hatalmas szervezete sokkal mélyebb gyökereket eresztett, semhogy szakadármozgalommal és divatos ébredések beindításával lehessen megintatni.

De jelentős siker ez annál is inkább, mert Arges megye a liberális párt megalapítójának, a Bratianu-dinasztiának megyéje és Bratianu Dinu, a párt elnöke, személyesen is résztvett a választási küzdelemben.

A nemzeti parasztpárt újabb, nagy politikai sikert könyvelt el, a legutóbbi hónapokban a harmadikat.

Nincs miért különösebb illúziókat csinálnunk magunknak a nemzeti parasztpártot illetően. Nem valószínű, hogy ez a párt időt eseten ki fogja tudni vagy ki fogja akarni vonni magát a jobboldali demagógia jelszavainak hatása alól.

Nem mint a kisebbségekre és a zsidóságra nézve pozitív jelenséget regisztráljuk tehát az arges megyei választási eredményt.

Inkább azt a negatívumot tartottuk szükségesnek kiemelni, hogy a tömegek nem reagálnak különösebb érzékenységgel a teljesen szélsőséges jelszavakra. Azokra a jelszavakra, amelyek a teljes állami és jogrend felforgatását ígrik.

Ez a negatívum ugyanis ha nem is biztosított, de legalább valamennyire megnyugtató jelenség.

Elemi katasztrófák

Négy éve dül már a gazdasági, társadalmi és politikai válság Európában. Aldozatainak száma nagyobb, mint az ókor vagy közepkor egy-egy háborújé.

Köröskörül a világon, ahol civilizált emberek élnek, egy új háboru lehetőségének infernalis borzalmi kísérteneke.

A korszak, amelyben élünk adatott, több mint tragikus: gigászian félelmetes. A géptechnika szédületes fejlődése szinte napról-napra növeli a közlekedési balesetek és gyári szerencsétlenségek arányszámát: vér, halál, pusztulás jelzi a fejlődés iramát.

S mintha a természet utánozni próbálná az emberi tevékenység és gonoszág által létrehozott rombolásokat és ártalmasságokat: ő maga is egyre félelmetesebben, egyre fenyegetőbben rázza meg a civilizáció által rákényszerített fékeket és ott, ahol ősi elemi felszabadulhatnak — százsoros kamattal adja vissza mindazt a rosszat az embereknek, melyet az emberek egymásnak osztogatnak.

A minden fantáziát felülmúló, rettenetes mérszárlást előkészítő fegyverkezés előjátékaként szerte a világon elemi katasztrófák zúdulnak az emberekre, amelyek arányaikban is utánozni látszanak azokat a pusztítókat, amelyeket az emberek romlott képzelete készít elő a civilizáció és a kultúra maradványainak összerombolására.

A Formosa szigetén történt óriási arányú földrengés, az észak-amerikai földrengés, az Amerikában pusztító orkárok és viharok, a tavaszi rügyekre rácsapó májusi fagy hullámai — olyan pusztítókat végeztek az emberek testi és lelki állagában, amelyek egy-egy modern ütközet hekatombáinak méreteit is felülmúlják.

Minden pedig azt bizonyítja, hogy az em-

Titulescu és Antonescu pénzügyminiszter Románia felfegyverzésének finanszírozásáról tárgyalnak Párizsban

A kisantant nagy fontosságot tulajdonít a velencei olasz-trák-magyar tárgyalásoknak

Bucuresti, május 4. Titulescu külügyminiszter, mint ismeretes, Párizsban tartózkodik. Ezzel kapcsolatosan a Lupta érdekes cikket közöl, azt írva, hogy Titulescu azért ment Párizsba, hogy támogatásban részesítse kolégáját, Antonescu pénzügyminisztert a hadsereg felfegyverzése ügyében.

Ez ügyben Titulescu Flandin-nél volt audiencián, majd ugyancsak ő, Antonescu és Cesianu követ kíséretében a francia külügyminiszternél. Hír szerint a két külügyminiszter első megbeszélése alkalmával a római paktum megvalósításával, valamint a kisantant és Balkán-szövetség által felhozott kérdések-

kel foglalkoztak. Titulescu örömet fejezte ki Laválnak az Oroszországgal kötött paktum felett, valamint azért is, hogy a paktum nyitva maradt a többi nemzetek csatlakozására és így az európai biztonság egyik alapkövét képezi.

Diplomáciai körökben és különösen a kisantant körében fontosságot tulajdonítanak a velencei olasz-magyar-osztrák tárgyalásoknak.

A francia sajtó tudni véli, hogy Franciaország minél szorosabb kapcsolatot fog fenntartani a kisantanttal a római konferencia előkészítése végett, amely 10 napig fog tartani.

Averescu, Gheorghe Bratianu és Maniu az alkotmányos frontról tárgyalnak

Junius 9-ikén tartja kongresszusát a Vaida-párt

Bucuresti, május 4. A Lupta írja, hogy az utóbbi napokban a politikai világban elterjedt hírekkel ellentétben fontos események nincsenek kiütésében a belföldi politikai életben. A hadsereg felszerelésének kérdése továbbra is a belföldi politikai élet előterében áll és vezetőikörök figyelmét leköti. A jövő hét folyamán minisztertanács ül össze, majd a nemzetvédelmi tanács ülészik, amely feladja a megrendeléseket a resitai, copsa-micai, cugiri és fágárai gyáraknak. A gyárak muniológvártásra rendezkednek be. Tehát egyelőre nincs szó sem kormányátészervezésről, mégkevésbé alkotmánymódosításról, amiről bizonyos körök beszélnek.

Maniu, Averescu és Gh. Bratianu

Maniu Gyula tegnap éjjel a fővárosba érkezett. A pályaudvaron a Dimineata egyik munkatársának kijelentette, hogy egyelőre nem utazik külföldre és néhány napig Bucurestiben marad.

A Tempo írja, hogy Maniu azért jött a fővárosba, hogy George Bratianuval találkozzon. Bratianu egyébként visszaérkezett Turnu-Severinből, ahonnan Averescu marsall is a jövő hét elején Bucurestibe utazik. A három politikus fontos megbeszélést tart.

Nincs kizárva, hogy az értekezleten, amely kapcsolatban áll az alkotmányos fronttal, más politikai tényezők, köztük Grigore Filipescu is résztvesznek.

C. Anghelescu, volt bankkormányzó elnökiele alatt tegnap este ülést tartottak Vaida hívei, akik úgy döntöttek, hogy május 12-én manifesztációt rendeznek a fővárosban, amelyen Vaida is részt fog venni. A csoport junius 9-én tartja országos kongresszusát. A tegnap esti értekezleten nem vett részt D. R. Ioanituscu.

Az Epoca írja, hogy Vaida újból elhalasztja bucuresti utját. A lap megállapítja, hogy vaidista körökben jelentőségteljes nyugalom uralkodik.

Nem mond le a földművelésügyi miniszter

Illetékes helyen kategórikusan megcáfolják egy fővárosi lap híreit, mely szerint Sassu földművelésügyi miniszter lemondási szándékával foglalkozna. A miniszter hétfőn Vichybe utazik egészségi okokból, de a hónap végén hazatér, hogy személyesen vezesse a nyári mezőgazdasági offenzívát. Távollétében tárcája ügyeit dr. Costinescu fogja el látni.

ber, aki szolgálatába állította a gőz feszítőerejét, a különböző olajok motorikus energiáit, aki dacolva a föld vonzóerejével, repülőgépen szeli át az óceánokat: még mindig nem tudott urrá lenni a természet elemi őserőin és tanácstalanul áll meg a kifürkészhetetlen titkok előtt.

Az ember civilizációjának története, az ember küzdelmének a természet vak erői ellen, illetőleg e vak erők saját szolgálatába való állítására. Ez a küzdelem sok tekintetben diadalmos és hasznos hajtó volt.

A föld nagy távolságai leszűkültek, a népeket és fajokat elválasztó vonalak fizikai értelemben elmosódtak.

Csak egyetlen s talán legfontosabb vonatkozásban nem tudott diadalmaskodni az ember a természet vak erői fölött: nevezetesen saját természetének vak és romboló erőit nem tudta megfékezni.

Azok az elemi katasztrófák, amelyek ma

emberek ezreinek életét követelik áldozatul, mintha szimbólikus válaszok volnának az emberi természet ama elementáris megnyilatkozásaira, melyek világpolitikai viszonylatban a természeti vadságot és elementáritást utálják le.

Egy időben úgy látszott, hogy a büszke emberi ész és akarat teljesen igájába fogja hajtani a természet elementáris vak erőit és legyőzi mindazokat a természeti erőket, melyek fizikai és egzisztenciális biztonságát állandóan veszélyeztetik.

Ma ez a büszke hit mintha törést szenvedett volna. A katasztrófális erői elemi borzalmak mellett az emberi természet elemi erői is újult erővel látszanak feltámadni, hogy úgy erkölcsi, mint materiális vonatkozásban a rombolás, a halál, az enyészet szörnyűségeit zúdítsák a föld állítólagos urának, a bölcsesség nélkül való „homo sapiens”-nek nyakába.

A francia-orosz szerződés

Csütörtökön este Párizsban aláírták a francia-orosz kölcsönösségi szerződést. A béke megszervezése szempontjából ez az esemény történelmi jelentőségű. A világháboru óta alkalommal, a két legnagyobb európai nagyhatalom Anglia és Olaszország hozzájárulásával kétoldalu szerződést köt a határok kölcsönös garantálására, precíz kölcsönös segítségi kötelezettségekkel és baráti együttműködéssel támadás esetére. A háboru előtti szövetségi rendszerektől eltérőleg azonban, amelyek nem tudták megakadályozni a nagy világmérszárlás kitörését, a francia-orosz paktum a Népszövetség keretén belül marad és ugyanakkor a többi hatalmaknak is nyitva áll az út a paktumhoz való csatlakozáshoz. Más szavakkal a Franciaország és Szovjetország között létrejött kölcsönösségi szerződést lényegénél fogva sem semmi agresszív jellegű katonai szövetségnek minősíteni.

A paktum irányelvei egyébként igen részletes vita tárgyát képezték Stresában, miután az angol kormány elvi hozzájárulását adta a február 3-i angol-francia megegyezés aláírására. A paktum-rendszereknek ez a bevezetése a kölcsönös garanciák alapján, amit a Titulescu által létrehozott kisantant és a balkáni megegyezés esetében is már előzetesen alkalmaztak, az összes európai hatalmak hozzájárulásával találkozott, mert ez bizonyult a legpozitívabb és legmegfelelőbb eszköznek arra, hogy a béke valóban biztosítható legyen. Bonyolult és fenyegető nemzetközi pillanatokot élünk át, amelyek azoknak a külpolitikai direktíváknak és provokációknak köszönhetőek, amikkel a hitlerista Németország rendszeresen háborgatja az európai atmoszférát. Ezért a népek a diplomáciától előzetes intézkedéseket várnak a reális veszéllyel szemben, amely egyre jobban és jobban idegőzdi be az európai közvéleménybe. A római francia-olasz egyezmény a londoni angol-francia megegyezés, az európai nagyhatalmak stressai szolidaritáló határozatait, a népszövetségi tanács egyhangu határozatait, mind megannyi felbecsülhetetlen morális értékű aktusok, amelyek Németországot mérsékeltbb magatartásra akarják kényszeríteni és hogy megakadályozzák Hitlert kancellárt ugyanannak megkísérlésében 1936, vagy 37-ben, amelyet II. Vilmos 1914-ben hajtott végre.

De ahhoz, hogy a nemzeti szocialista Németország támadó tendenciáival szemben igazi akadályt emeljenek, másirányú akciókra is szükség volt, mint a morális csoportosulás. A római és londoni megállapodások, a stressai határozatok és a Népszövetségnek az újabb békeszerződés-szerzők ellen alkalmazott rendkívüli intézkedései a genfi mechanizmus gyakran néhezkes tengelyéhez vannak kötve. Az eddigi népszövetségi kísérletek logikusan igazolják azt a kérdést, hogyan is lehetne a genfi intézmény keretén belül tényleges szankciókat alkalmazni az európai békére kritikus és veszedelmes pillanatokban? Lehet, hogy szükség lesz a Népszövetség alapokmányainak revíziójára, amelyhez azonban még most nem volna meg a megfelelő egyhangu határozathozatal lehetősége.

Franciaország és a moszkvai kormány már jóval ezelőtt megegyeztek azokban az alapelvekben, amelyekre a paktum épül. A nagyjelentőségű diplomáciai megegyezés lényegét az a kétoldalról meghatározott kötelezettség képezi, hogy szükséges katonai erővel lépjen fel minden támadó országgal szemben. És miután a mai körülmények között az egyetlen állam, amely-

3 méterről

TÁVOLSÁGRÓL MEGISMERED AZ IGAZI URINÓT.

Elárulja ugyanis az a csodálatos, fehéletfinom illat, amely egyéniségét kifejezi. Az

extase

KÖLNIVIZ ILLATA EZ.

A DECENS HÖLGYEK MATYERÉ

MORTIER

nek háboru provokációtól az egész világ tartania kell a nemzeti szocialista Németország, a paktum fontosságát ebből a szempontból kell mérlegelni. Mert jól informált francia lapok szerint Franciaország elég óvatos volt ahhoz, hogy a paktumot Európa területére határozza. Más szavakkal ez azt jelenti, hogy a kölcsönös segítség Franciaország részéről csak akkor követhetik be, ha Szovjetországot egy másik európai állam támogatja meg. Miután Szovjetország elfogadta ezt az elvet és a paktumnak csak Európára vonatkozó jellegét adott, meg kellett találni a Franciaország által kívánt azt a formulát is, hogy a paktum ne kerüljön ellentétbe a Népszövetség alapkönyveivel. A szerződés tehát nem gyengíti meg a Népszövetséget, hanem ellenkezőleg, megerősíti ezt a nemzetközi szervet, amelynek minden nagyhatalom a jövőben is megadja a maga jelentős szerepét a világéke biztosítására. A paktum aláírása azért késett tíz napot, hogy a Franciaország által kért követelés megoldható legyen.

A Népszövetség alapkönyve a támadó féllel szemben való fellépést kétségtelenül megnehezíti. Az első megfogalmazásban a paktum 10. pontja előírta, hogy minden katonai beavatkozáshoz a Népszövetség előzetes hozzájárulása és egyhangú határozata szükséges. Ami azt jelenti, hogy a támadó fél számára jelentős előnyt biztosított ezzel a komplikált és a Népszövetség szelleméhez alkalmazkodni akaró paragraffussal. Ennek a nemkívánatos helyzetnek a megváltoztatása olyképpen történt, hogy a segélynyújtás azonnali lehet, ha a népszövetségi tanács határozata megtörténik, vagy ha nem történne meg, a paktumban foglalt 5. paragrafus értelmében, nem egyhangú döntés esetében a megtámadott hatalmak belátására bízzák a foganatosítandó óvintézkedéseket.

A francia-szovjetorszag paktum szövegének sikerült megtalálnia azt a formulát, amellyel gyorsan ki tudja küszöbölni azokat a gyengeségeket, amelyeket eddig a Népszövetség funkciójában lehetett észlelni. A genfi alapkönyv 10., 15., 16. és 17-ik paragrafusaiban foglalt rendelkezések felhasználásával a francia-szovjetorszag szerződés olyan precíz katonai megkötésekkel alátámasztott megegyezést ajánl, amely Európának, mely méltó válasza annak a Göring beszédnek, melyből az alábbi sorokat idézzük: „a német lobogó a tengerek felett leng, az új hadtestek megalakultak, német repülőgépek pedig a világ legmodernebb légi flottáját alkotják.“

Csütörtökön hangzott el a beszéd és erre a legcsattanósabb és legimponánsabb válaszként csütörtökön este írták alá ezt a történelmi jelentőségű okmányt.

— Előfizetőink figyelmébe! Felhívjuk előfizetőinket, hogy a májusi költőközösség folyóiratunk bekövetkező cím- és lakásváltozásait kiadóhivatalunkkal idejekorán közöljék, nehogy a lap pontos kézbesítése fennakadást szenvedjen.

A hategi zsidók példaadása

Egy hitközségi birtok a chaluc-nevelés szolgálatában

Hateg, május 4. (Az Uj Kelet tud.) Alig nyolcvan család alkotja a hategi zsidók hitközségét. Kicsiny hitközség kis városban. A hategi zsidók közössége azonban példaképpel szolgálhat bármely nagy zsidó hitközségnek nemcsak Erdélyben, hanem az ország határain túl is. A hategi zsidó hitközség — népközség. Népközség abban az értelemben, ahogy azt Herzl képzelte el, közel negyven esztendővel ezelőtt. Zsidó község, mely maradék nélkül teljesíti hitéleti feladatait, de ugyanakkor nagy népi feladatokra is vállalkozik. Példás zsidó szolidaritás és áldozatkészség jellemzi a hategi zsidókat, akiknek a legnagyobb érdemük azonban az a megértés, amellyel a zsidó ifjúság megújulási törekvéseit kísérik. A hategi zsidók évek óta lelkes, odaadó támogatói a chaluc-nevelés cionista ifjúság mozgalmának és aligha van zsidó ifjúság, mely olyan szeretettel és tisztelettel csüngen a felnőtt zsidó generáción, mint a hategi.

A hitközség vezetői

A hategi hitközség elnöke dr. Deák Lajos, aki ugyanakkor a cionista helyi csoport vezetője is. Öntudatos és lelkes zsidó férfi. A hitközség szellemi vezetője Tauber rabbi. Konzervatív ember, mély vallásosság és jámborság jellemzi életét, de éppen eme beállítottága, külső behatásokat nem ismerő bátorsága és nyíltsága teszi lehetővé számára, hogy a vallásos nevelés mellett a modern héber nyelv tudásába is bevezesse a hategi ifjúságot és segítse a fiatalokat abban a törekvésben, mely a nemzeti regenerálódásra irányul. Ilyen világi és egyházi vezetés mellett érthető, ha a hategi zsidók unikumot képeznek és ez a kis zsidó község igyekszik eleget tenni mindazon feladatoknak, melyek a mai idők követelményeinek megértéséből kell, hogy háruljanak minden korszerű zsidó közösségre.

Ennek frappáns megnyilatkozása volt az az aktus, mely május elsőjén zajlott le Deák Lajos birtokán. Hategtől három kilométernyire. Deák Lajos fiatal zsidó földbirtokos, Erec Jiszráelbe költözik. Amikor elhatározta az Erecbe való kivándorlását, elhatározta azt is, hogy birtokát nem adja el, hanem azt cionista célok szolgálatába állítja. A birtok tulajdonjogát a hategi hitközségre ruházta, míg a haszonélvezeti jogot az Aviva-Barissza-Habone szervezetnek juttatta azzal, hogy a szervezet az ő birtokán állandó hachsara-telepet létesít.

Igy jött létre Deák Lajos birtokán az A. B. chaluc-telepe, amelynek gazdasági felszerelésében odaadó áldozatkészséggel vettek részt a hategi zsidók és ennek az áldozatkészségnek köszönhető, hogy az eddig megszokott hachsara-telepek jellegétől eltérően, a hategi chaluc-telep valódi mintagazdaság képét mutatja.

Az albaiuliai Aviva-Barissza-konferencia befejezése után a szervezet vezetői és a delegátusoknak egy része a hategi telepre utazott. Ugyanakkor a hategi, hunedarai és petrosani zsidók is kirándultak a chaluc-telepre, hogy résztvegyenek a birtok hivatalos átadásának ünnepélyes aktusában.

Ünnepély a chaluc-telepen

Délben társas ebéd volt a chalucok által erre az alkalomra épített barakkban, majd délután három órakor vette kezdetét a hivatalos ünnepség. A Habone kórusa a Hatickvát intonálta, majd dr. Deák hitközségi elnök emelkedett szólásra és megindító szavak kíséretében vette át a birtokot volt tulajdonosától a hitközség tulajdonába. Ezután Danzig Hillél vette át az A. B. szervezete nevében a chaluc-nevelés szolgálatába állított munkahelyet, méltatván a hategi zsidóság és Deák Lajos példaadását. A kórus éneke után Tauber főrabbi emelkedett szólásra, aki hagyományhi és nemzeti öntudattal teli életfelfogásra hívta fel a chalucokat. Walter Elézer a palesztinai munkásság üdvözlését tolmácsolta a hategi zsidóknak, rámutatván a felnőttek és fiatalok együtt haladásának szükségére, majd a Palesztinába utazó Zuckermandel Samu búcsuzott el az ünnepély résztvevőitől. A chalucok nevében Adler Hubert mondott köszönetet a hategi

zsidóknak lendületes beszédében. Ezután Deák Lajos, a birtok volt tulajdonosa emelkedett szólásra nagy ünneplés közepette. Boldog örömmel tölti el — ugymond — az a tudat, hogy birtokán, melyen életének eddigi részét töltötte el, a cionizmus és a chalucit szolgálatába állíthatta. Az ünnepély a Techakna hangjaival ért véget.

Este kilenc órakor irodalmi törvényszéket rendezett a hategi WIZO Lion Feuchtwanger: Zsidó háboru című könyvéről. A zsüri elnöke dr. Deák Lajos volt, a vád-

JÉGSZEKRENYT, modern és garantált hűtőképességűt készít

GRÜNWALD JAKAB

fémipari üzem CLUJ, Calea Decebal 23.

Előnyös vidéki szállítást

Telefon: 741.

képviselőt Kaszner Rezső, a védő szerepét Danzig Hillél töltötte be.

Ejszaka 12 órakor utaztak el a vendégek Hategről, ahol Erdély egyik legöntudatosabb és legfegyelméletesebb zsidó közössége él.

Leverték a zendülést a Fülöp-szigeteken

Rengeteg halottja és sebesülte van a lázadásnak

London, május 4. A Fülöp-szigetek közepes Visayas-szigetein tegnap még tovább tartottak a véres ittközetek. Cabayaog utcáit hir szerint halottak és sebesültek borítják el. A benszüllött rendőrség megerősíté-

sére nyolcezer főnyi amerikai katonai erőt rendeltek Samar szigetére.

Ujabb jelentés szerint sikerült leverni a Fülöp-szigeteken a zendülést. A főkolompok nagyrészt elfogták.

György görög exkirály nem ambicionálja a trónra való visszatérést

Venezelosz felajánlotta szolgálatait a monarchiának

London, május 4. Tízénegy évvel ezelőtt, amikor György király elhagyta Görögországot, ezt mondotta: „Nagyon hálátlan mesterség királynak lenni!“ Ez a mondanása azóta szállóigévé lett és amikor Venezelosz átvette a hatalmat, magára is alkalmazta. Azt mondotta, hogy miniszterelnöknek lenni még hálátlanabb mesterség. Az öreg ur azért mégis erre a hálátlan mesterségre törekedett. György király egy hét óta ismét Európában tartózkodik. Két napot töltött Párizsban, azután Londonba utazott, ahol visszavonult kicsiny villájába. Népárból jött vissza Európába repülőgépen, a távoli Indiából, ahol tigrisvadászatot volt. Minthogy a gyors visszatérés és a görög rojalista mozgalom között szoros összefüggés látszott, az újságírók meglátoyatták az exkirályt, hogy érdekes világpolitikai újdonságokat tudjanak meg tőle.

Az újságírók megkérdezték tőle, mit szól a Párizsban élő görög rojalisták összeesküvéséhez.

A volt király kétegyintéssel intette el az ügyet.

— Hallottam, hogy erről az ügyről sokat beszéltek, de nem tudom megmagyarázni magamnak, hogy a világsajtóban hogyan lehetett ilyen nagy ügyés feltűnni ezt a dolog, amelyhez nekem semmi közöm nincs. Nem szar cékom kilenni a nyilvánosság elé. Ugy fogok élni Londonban, mint eddig, könyveim és barátai között és néha ki-megyek — világra — sportolni.

A király mosolyog és nyilatkozata mellé, mint egy ember, aki boldog, hogy az uralkodás terhét lerázza magáról. A negyvenöt

éves, beretvált arcú férfin nem látszanak meg az évek nyomai, sokkal fiatalabbnak látszik. Egyáltalában nem görög típus, noha, mint Konstantin görög király legidősebb fia, Görögországban született és élt. Tartózkodó vidámság jellemzi és el kell hinni neki, hogy nem ambicionálja ismét a trónt.

Kíséretének egyik előkelő tagja a következőket mondotta az újságíróknak:

— Legfeljebb egy fél évig maradunk Londonban. Néhány hét múlva megejtik a görög választásokat, amelyeknek eredménye kétségtelenül meghozza a monarchista győzelmet. Azután össze fog ülni az új nemzetgyűlés, amely el fogja rendelni a népszavazást, hogy monarchia, vagy köztársaság legyen-e Görögország.

— Vajon azután vissza fog menni öfélése?

— Ha a görögöknek határozott többsége hívja vissza György királyt a trónra, akkor kétségtelenül a nemzet rendelkezésére fog állani. E többségnek azonban olyan nagy-nak kell lennie, hogy az államforma tekintetében újabb mozgalmak ne létesülhessenek. Öfélése a pártarcokba semmi szín alatt sem fog beleavatkozni.

Aztán a táviratok és levelek egész garmadát mutatja az újságíróknak. Mindenki, aki Görögországban valamit számít, máris hódolatát fejezi ki György exkirálynak. Erdekes, hogy maga Venezelosz is kéri a királyt, vajjon trónralépése esetén igénybe vessze „külföldi“ szolgálatait. Neki — ugymond — még mindig nagy nemzetközi összeköttetései vannak, amelyeket a haza javára hajlandó hasznosítani.

Székely és Réti BÚTORGÁRT

TARGU-MUREȘ - BUCUREȘTI - BRAȘOV

Tervezőink művészete.

Munkásaink szaktudása.

Anyagjaink kiválóra, nyújtják Önnek azt a biztortéket, mely a bútorvárártás előfeltétele.

Hívjon bennünket bizalommal és szakemberünk olyan rajzokat mutat majd be Önnek, amilyeneket Ön magának elképzelt.

H Román jobbol

Mi keres

Bucuresti, május 4. A fővárosi lapok e arról, hogy a német párt külpolitikai döntéje, König ur, niában tartózkodó mában „a külföldi érdekes cikkben er togatásról. Valaháratikus, vagy balo az országba, a job felháborodással és zott az ellen, hogy beüssék az orruka Ezek a látogatások bi időben. Helyettü ujabban. Alfred I dájának“ kiküldö madik Birodalom vez magának az ö nősképpen a béke do országokban.

Nem

Madrid, május 4. sát Alcala Zamora ta el s kérte a mi

SELECT MO

Grace

csakis sz

Ötszáz az

Ezerhárom

Párizs, május 4. az északkelet-ant több mint ezer la megrongálódott. A ezer fontot. Egyes kadékok keletkeztek tének talajában. területén 500 ha

A szükse jel

A volt miniszter

Bucuresti, május 4. Arges megyében zajlottak le a kelyeken a nemzeti zelmet aratott a tak községek, ak egynehány szaveti parasztpárti zatot kaptak, batus mindent elkó a liberálisok szá hiszen az argesi vezet elnöke ma rális párt vezéré Iorga professz zeti parasztpárt sége, „mint mor tások“ címmel a zercikket irt, tő ket mondva: „Azt hittük v rasztpártot meg

Hitlerista kiküldött jött Romániába, hogy megszervezze a jobboldali pártok egységfrontját

Mi keresni valója volt König urnak Bucurestiben?

Bucuresti, május 4. (Az Uj Kelet tud.) A fővárosi lapok egyöntetűen beszámoltak arról, hogy a német nemzeti szocialista párt külpolitikai osztályának egyik kiküldöttje, König ur, napokon keresztül Romániában tartózkodott. Az Adeverul mai számában „a külföldi inspektorok” cím alatt érdekes cikkben emlékezik meg erről a látogatásról. Valahányszor valamely demokratikus, vagy baloldali párt képviselője jön az országba, a jobboldali sajtó, mélyszéges felháborodással és felhőrdüléssel tiltakozott az ellen, hogy az „emberiség ügyészei” beléssék az orrust az ország belügyeibe. Ezek a látogatások el is maradtak az utóbbi időben. Helyettük más látogatók jönnek újabban. Alfred Rosenberg „fekete irodájának” kiküldöttjei. Rosenberg a Harmadik Birodalom céljaira csapatokat szervez magának az összes országokban, különösképpen a békeszerződésekhöz ragaszkodó országokban. Szétküldi tehát emisszá-

riusait. Senkisémet kérdezi ezektől, hogy miért jöttek és mit akarnak? König ur is egészen különös tevékenységet fejtett ki Romániában. Célja az volt, hogy egy frontba tömörítse az összes romániai szélsőjobboldali csoportokat, hogy megszervezze a reakció egységfrontját. König ur tárgyalt jobbra és balra és személyesen vezette a hitlerista szervezetek vezetői közötti megbeszéléseket. Nyiltan és közvetlenül beavakozott az ország politikai életébe. Mi köze König urnak a hitlerizmus követének a román politikai szervezetek sorsához. És milyen kapcsolatok állnak fenn a náci kiküldöttek és a legutóbbi titokzatos módon kirobbant jobboldali zavargások között? A mi belső rendünk és állambiztonságunk derék vezetői közül egyiknek sem jutott eszébe az, hogy feltegy-e ezt a kérdést König urnak, aki szabadon dolgozhatott a gyűlölet és a szét-húzás frontjának megteremtésén.

Nem fogadták el a spanyol kormány lemondását

Madrid, május 4. Lerroux, spanyol miniszterelnök benyújtotta kormánya lemondását Alcala Zamorra köztársasági elnöknek. Az elnök a kormány lemondását nem fogadta el s kérte a miniszterelnököt, fontolja meg újólag elhatározását.

SELECT MOZGÓ Ma utoljára: SELECT MOZGÓ
Grace Moore filmreke: Csak nekem dalolj
Hétfői kezdettel speciális műsor
csakis színes Silly Simphonies és Mickey Mauss
vigjátékokból.

Ötszáz halottja, 1200 sebesültje van az anatóliai földrengésnek

Ezerháromszáz lakóház omlott össze. Az Ararat-vulkán kirobbanásáról tartanak

Párizs, május 4. Ankarai jelentés szerint az északkelet-anatóliai földrengés során több mint ezer lakóház omlott össze és sok megrongálódott. A kár meghaladja a száz-ezer fontot. Egyes helyeken tiznégyezer szakadékot keletkeztek a falvak belső területeinek talajában. A földrengés elpusztított területein 500 halottat és 1200 sebesültet

számláltak össze. Az összeomlott lakóházak száma 1300. A földrengési területen éhínség fenyegeti a lakosságot. Attól is tartani lehet, hogy a már hosszabb ideje pihenő Ararat-vulkán kitör, mert a földmozgás egyre tart és szaporodnak az erupciós tevékenység előjelei.

A népszerű pártoknak nincs szükségük a numerus valachicus jelszavára — mondja Iorga

A volt miniszterelnök a legutóbbi részleges választások tanúlagairól. A nemzeti parasztpárt nagy győzelme Arges megyében

Bucuresti, május 4. (Az Uj Kelet tud.) Arges megyében néhány nappal ezelőtt zajlottak le a községi választások, amelyekben a nemzeti parasztpárt fölényes győzelmet aratott a liberálisok fölött. Akadtak községek, ahol a kormány harminc és egynéhány szavazatával szemben a nemzeti parasztpárti jelöltek 200—300 szavazatot kaptak, bár a közigazgatási apparátus mindent elkövetett, hogy az eredményt a liberálisok számára kedvezőbbé tegye, hiszen az arges megyei liberális párti szervezet elnöke maga Dinu Bratianu, a liberális párt vezére.

Iorga professzor, aki egyébként a nemzeti parasztpárt elkeseredett és régi ellen-sége, „mint mondanak a legutóbbi választások” címmel a Neamul Románeschen vezércikkét írt, többek között a következőket mondta: „Azt hittük volna, hogy a nemzeti parasztpártot meg fogja gyöngíteni a sok

dezertálás, amely néhol botrányos uccai jelenetekben kulminált. Kiderült azonban, hogy az nem áll. En ennek valamelyes magyarázata kell, hogy legyen. Ha az emberek viharosan ki kellett volna mulnia azok után, hogy az emberek olyanoknak bizonyultak. De minthogy ezen emberek ellenére sem tűnt el a párt, ez azt jelenti, hogy ez a párt többet is jelent, mint pártvezéreket. És ezt a más valamit, ezt az erős, makacs társadalmi erőt fel kell ismerni, megerősíteni és minél nemzetibb szellemben nevelni.

Szívesen vonom le ezeket a következtetéseket. Iorga ezután Bratianu György nagyszámú szavazatait méltatja és megállapítja, hogy a szavazatok megszerzéséhez nem volt szükség sem az alkotmány módosítás, sem pedig a numerus valachicus jelszavára.

Mily ragyogó e hölgy, aki megjelenése pillanatában minden tekintetet magára von!

Sikerét minden bizonnyal tartósnak, eleganciájának és szellemének köszönheti. De arcbőre frissességének a titkát On is el-leheti és követheti. Előkelő nő Richard Hudnut Three Flowers pudert használ. Ez a luxus készítmény, bársony simává teszi az arcbőrt, annak megadja finom árnyalatát és matt arcbőrt kölcsönöz. Minthogy nem tartalmaz keményítőket, nem tölti a pórusokat. A parfüm, amelyet a por közé keverünk speciális eljárás segítségével, eredeti tudat Three Flowers.

A RICHARD HUDNUT THREE FLOWERS KRÉMEK ugyancsak értékes segítőáruk a nyugati elegáns nőknek szépségük ápolásában.

RICHARD HUDNUT
three flowers
Juder

A tanárok országos targu-muresi kongresszusa „numerus nullust” követel a tanári karban

Cretu Napoleon kirohan a zsidók ellen. Ez nem felekezetiellenes izgatás?

Targu-Mures, május 4. (Az Uj Kelet munkatársától.) Már az elején rosszul indult a targumuresi tanárokongresszus, amely kitudja hányadszor ült össze sérelmeinek orvoslása érdekében. Már az elején a szokásos üdvözlések után, amelyek tultengő nacionalizmussal tuntek ki, kiderült, hogy ez a kongresszus is, mint annyi más az utolsó időben, a mindinkább veszélyes méreteket öltö ultra-nacionalista áramlatot szolgálja. Talán nem is csodálkoztunk volna ezen, ha a kongresszus résztvevői nem tanárok lennének, a „kultura hadserege”, ahogy magukat nevezni szokták, a „betű apostolai”, akik most eldobva a sulykot, odaállottak a nacionalista rohamcsapatok élére...

Minden probléma eltörpül a nemzeti kérdés mellett...

Anghelescu miniszter, aki csak egy napig tartózkodott a kongresszuson és aztán továbbutazott Bucurestibe, már megnyitójában is azt hangsúlyozta ki, hogy a tanárságnak, minden más probléma mellett, elsősorban a nemzeti szempontot kell figyelembe vennie.

A kongresszus tárgysorozatában egy mit sem sejtető cím szerepelt. „A nemzeti probléma és a román középiskola” — mondotta a cím és talán csak kevesen sejtették, hogy a cím, illetőleg az előadás mögött a szenvedély és gyűlölet koncertje fog kirobbanni a targumuresi városba nagyteremben.

A probléma referense a bucaresti tanárok egyesületének elnöke volt, aki „meglepő felkészültséggel” valóságos szónoki remekműben rohant ki egy órán keresztül tartó beszédében a kisebbségek, de legfőképpen a zsidók ellen. Vaida és Cuza elbujhatnak statisztikáikkal azon adathalmaz mellett, amely vérszes számokban sorakozott fel a bucaresti fiatal tanár előtt és amelyek dühbörgve törtek elő Cretu Napoleon ur torkából.

Napoleon ur, keresztnevét megillető energiával és taktikával, hol lágyan fuvaldva, hol dühbörgő bombasztikus frázisokkal vázolta a „kisebbségi” veszedelmet, amely előbb-utóbb elpusztítja ezt az országot, amelyben élünk, ha előbb-utóbb nem ébred a többség jelentőségének tudatára s nem lép fel a kisebbségekkel szemben megfelelő eréllyel.

Napoleoni statisztikák

Creту Napoleon elmondotta felszólalásában, hogy a háború utáni 14 évben (eddig tart a statisztika) a bucaresti bölcsészeti fakultásra 5700 román nemzetiségű diák iratkozott be. Ezzel szemben „horribile dictu” 204 kisebbségi és 489 zsidó tanár hagyta el az egyetem padjait. 489 tanár méltelyezi a lelkeket — kiáltotta dühösen Napoleon ur — a román középiskolákban és ezzel senki sem törődik. Pedig vér nem válik vízzé — mondotta meglepő vegytani felkészültséggel — és a mit sem sejtő román ifjuság vakon rohan a vesztébe.

Számítalan statisztikai adatból kihámozunk egy, a zsidóságra nézve, illetőleg annak szellemi képességeire nézve hízogó adatot, amelyet azonban Cretu tanár ur éppen terhelő körülményül ró fel ennek a nációnak a terhére. Az iskolai statisztikákból kitűnik, hogy a középiskolai növendékeknek

7.6 százaléka kerül zsidók közül az egyetemre, míg ezzel ellentétben a románság csak másfélszázalékot képes egyetemre küldeni. És most itt következik a legelrettentőbb statisztika — kiáltotta meglepő páthosszal Cretu Napoleon. Az idegenforgalmi hivatal statisztikáiból megállapítottam, hogy a külföldi és belföldi fűrdőlátogatók 29 százaléka volt csak román a múlt évben, míg a többi 71 százalékot zsidók képezték...

Es Cretu Napoleon most már végleg megvadulva, miután az összes foglalkozási ágakban megfelelő arányszámot kíván a többségnek és kisebbségeknek kijelenti, hogy a tanári karban nincsen kisebbségi szükség.

— Numerus nullust kívánok a tanári karban — fejezi be értekezését — és aki ezt a javaslatot nem fogja megszavazni, az saját fáját és nemzetét árulja el.

Mi ez, ha nem izgatás?

A beszéd befejezését óriási tapsvihar követte és a hallgatóság egyik tagja odament a szónokhoz, akit csodálatraméltó bátorsággal többször arconcsókolt.

A szemlélő, aki ekkor még mindig hitt a józan ész felülkerekedésében, azt hitte volna, hogy a beszéd, amely a felekezetiellenes izgatás iskolapédáját képezi, nem talál megfelelő visszhangra. Azt remélte, hogy a tanárok, akiknek kezeire annyi ezer gyermek ártatlan lelke van bízva szerte az országban, elvetik azt a javaslatot, amely embertársaik léte ellen irányul.

Nem így történt... A javaslat kevés változtatással átment az előkészítő bizottságon, amely elhatározta, hogy tüzetesen meg fogja vizsgálni a nemzeti probléma minden oldalát a középiskolai oktatás tükrében.

Gyakorlatban már tudjuk, hogy mit jelent ez a vizsgálat. Borsódzik a hátunk, ha arra gondolunk, hogy 250 delegátus az ország minden részéből milyen elvekkel és ujszerű tapasztalatokkal fog hozza ismét pár nap múlva a diákok tanításához.

A felszólaló ellen csupán egy hang nyilvánult meg a hallgatóságban. Diamandi iasi professzor — le kell írni a nevét — tiltakozott a kisebbségek üldözésének elve ellen az emberiség nevében és jelszavaival és felszólalásának eredménye is volt. Tanártársai lehurogták és kommunistának keresztelték el az egyetlen ellenzéki tanárt.

Benczel Béla

Gyárüzemnek

alkalmas épület belvárosban

eladó

Cím a kiadóhivatalban

A Zsidó Közkórház-egyesület közgyűlése

Meleg hangulatban folyt le a clujzi zsidó közkórház-egyesület évi közgyűlése, amelyen a tagok, a támogatók egy helyből, mint vidékről nagy számmal jelentek meg. Dr. Sebestyén József elnök beszámolójában kiterjeszkedett az egyesület történetének jelentősebb mozzanataira, megemlíti a szép anyagi sikerrel járó rendezvényeket, felsorolja a nagyobb adományokat, kegyelest szavakban szolgál az egyesület elhunyt jótévőinek és kiemeli, hogy a kórház működésének öt évét tölti be és az a működés a küzdelmek mellett is az eredmények sorozata. Ez azonban megköveteli a továbbfejlesztést és felhívja a zsidó áldozatkésziséget arra, hogy ne hagyja ezt a gyönyörű, lelkükből fakadt intézményt a közönységek posványába fulladni. Új fiatal munkatársakat kér maga mellé, mert eddig ugyiszólván minden munkát egyazon garnitúra végeztet el és a természet törvényei megkivánják az utánpótlást. A lelkes eljenzéssel fogadott beszámoló után dr. Fenichel Mór ig. főorvos tartja meg jelentését. A kórházi statisztika adataiból bizonyítja, hogy most már a kórház rendkívül nagy igénybevétele miatt az első leg-sürgősebb feladat a kórház kibővítése és továbbfejlesztése. Kiemeli, hogy a vezetőségnek sikerült a teljes harmonia megővése mellett minden jogos egyéni érdeket is kielégíteni, úgy, hogy akórház ma igazán egész Erdélyé, mely amellel igen nagyszabású orvosi és jótékonyági feladatot teljesít. 1545 felvő beteg, 6000-nél több ambuláns beteg állott a múlt évben kezelés alatt. Ezek közül 33% más vallású, 46% vidéki (pld. Salmar 52, Maramures 42, Humead 52, sőt még Bucovina is 12), ami szintén amellel bizonyítja, hogy a kórház nem lokális jellegű. A betegek között 70% harmadik osztályú volt, ezek közül 40 százalék teljesen ingyenes (5000 ingyenes), másik 40 százalék kedvezményes és ilyformán elengedett ápolási díjakban, gyógyszerekben és kötszerekben közel egymilliót juttatott a kórház Erdély zsidóságának, melyben most sincs beszámítva a sokszáz ingyenes nagy műtét (összesen 450 nagy műtét volt), a sok ezer ingyenes kis műtét, a díjtalan orvosi kezelése, röntgen és laboratóriumi vizsgálatok. Ezért a nagy teljesítményért az egyesület vezetősége és az önfeláldozó orvosi kar csak azt kívánja, hogy tovább dolgozhasson a szegény betegek javára és kéri ehhez Erdély zsidó közönységének támogatását.

Bejelenti, hogy a kórház, mely eddig is sok fiatal zsidó orvosnak nyújtott továbbképzési alkalmat és zsidó ápolók kiképzése által új kereseti alkalmat nyitott a zsidó nőknek, most ezeket intézményesen akarja a kórházba bevezetni.

Róza Mór, mint a propagandabizottság elnöke, a taggyűlés intenzívebbé tételét kívánja és felhívja a figyelmet arra, hogy az ország összes hitközségei és chevrai, neogyleti megkeresendők egy rendszeres évi támogatás megszavazására, valamint, hogy a kórházi szombat, különösen vidéken jobban legyen megszervezve, mert a szombat aránytalanul csekély anyagi áldozat abban ad módot mindenkinnek, hogy évente legalább egyszer a szegény betegek javára adakozhasson. Megemlíti, hogy dr. Sebestyén József elnök nemrég töltötte be ötvenedik életévét és lelkes eljenzés között kívánt neki kitartást és egészséget, hogy a zsidó közönység javára szentelt áldásos munkaképességét továbbra is teljes mértékben kifejthesse. Bíró Andor hitk. elnök csatlakozik az üdvözléshez és nagy elismeréssel illeti a Sebestyén-család tagjait, akik a megboldogult család főintenciói és cselekedetei értelmében odaadással folytatják az elhunyt zsidó szívből fakadt intézmény fejlesztését. Külön elismeréssel tartozik dr. Fenichel Mór igazgató-főorvosnak, aki celtudatosan és nagy energiával vezette a reábizott kórházat abban az irányban, hogy az minden igénynek megfelelően és aki garancia előtte és a kórház többi hívei előtt, hogy az intézmény minden orvosa továbbra is harmónikus egyetértésben fog továbbdolgozni a betegek érdekében.

Dr. Kertész Jenő az elmúlt öt évet nagyjelentőségűnek mondja az erdélyi zsidóság részére. Ennek az intézménynek missziója van, hogy teret nyújtson a zsidóság máshonnan kiszorított rétegeinek és a külföldi események remélhetőleg ennek a tudatára ébresztik azokat is, akik eddig ebben a munkában részt vettek. Az eddig elért eredmények alapján nagy optimizmussal várja az újabb öt évet és kéri dr. Sebestyén Józsefet, hogy a kritikától ne kedvetlenedjen el, mert jobban senki sem végezhetne volna azt, amit ő. Üdvözlí dr. Roth Marcellt, magántanárt, a kórház sebészeti főorvosát, üdvözlí dr. Büchler Dezsőt, akinek közreműködését sikerült a kórház számára ismét megnyerni és akiknek kiváló képzettsége, tudományos felkészültsége és nemes emberisége megbe-

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ
(Román Nauheim)
természetes, páratlan szénsavas radioactív sós-vasas forrásokkal

Biztos gyógyhatás sziv és vérkeringési zavaroknál, szervi, elhízásos, érlemezésedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.

Női betegség
a változások zavarok, fertőzőbetegségek, mérgezőségek nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredményel, Ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha, elsőrendű szállodák.
Diétás penziók, mérsékelt árakkal. Új modern uszoda, napfényes stranddal. A CFR vonalain 50%-os utazási kedvezmény. Állandó katonazene. Pausálkurák az „Europa” utazási irodák utján.

Fürdőidény május 15-től október 1-ig
Prospektust, felvilágosítást szívesen küld MÜSCHONG BUZIÁSI GYÓGYFÜRDŐ R. T. Fürdőigazgatóság (Banat) Buzias.

csülhetetlen nyereséget jelentenek a kórház számára. Visszatérését az erdélyi zsidóság általános örömmel és megelégedéssel vette tudomásul.

Felhívja a kórház vezetőségét, hirdessék mindenütt, hogy mit végeztek az öt év alatt, amelyek alapján nemcsak kérhetik, de követelhetik is, hogy ezt a kórházat ne hagyják támasz nélkül, hanem fejlessék, mert a megállás tespedés is egyben. Dr. Roth Marcell megköszöni az üdvözléseket.

Kelemen Bernát referátuma után a közgyűlés a múlt évi zárszámadásokra a felmentvényt egyhangulag megadta a vezető-

ségnek és az előirányzatot, melynek egyik legényesebb fedezete a zsidó közönység áldozatkészisége, elfogadta. Az évközben megüresedett igazgatósági tisztségekbe megválasztottak: Löwy Mór rabbi, Liebermann Hermann, Gottlieb József, Takács István, Boros Bernát, Simon Miksa, Finkelstein Alfréd, Löwy Ignátz fakereskedő, Hirsch Gusztáv Clujról, Kramer Jenő Bucuresti, Gross Jenő Bucuresti, Mandl Mór hitk. elnök Targu-Mures, míg a Végrehajtóbizottságba dr. Weinberger Mózes főrabbi.

A közgyűlés a vezetőség elítélésével zárult be.

KÖZGAZDASÁG

Sulyos zavarok támadtak a román-csehszlovák export-import elszámolás körül

Kétszázmillió lejes veszteséget okozott az április másodikán létrejött fizetési egyezmény a román importőröknek. 6.50 lejes árfolyamon kell hogy megfizessék csehszlovákiai tartozásait egyes román cégek

Bucuresti, május 4. Beszámolt arról az Uj Kelet, hogy április másodikán a cseh-román kereskedelmi delegációk közötti tárgyalások folyamán háromféle megállapodás jött létre a fizetésekre vonatkozólag. A fizetési és kliringegyezmények végrehajtása, illetve a kifizetések megkezdése után a közzétett egyhónapos idő alatt, a fővárosi lapok megállapításai szerint, a román exportőröknek máris mintegy 200 millió lejes veszteségük volt az egyezmény következtében.

A két évvel ezelőtt létrejött román-csehszlovák kereskedelmi szerződés annak idején csak 200 millió csehszlovák kóróna értékű áru fizetését szabályozta, a kötelezetté teljesítését pedig három csoportba osztotta. Az első kategóriába tartozó áru értékeinek megfelelő 100 millió csehszlovák 4.16 lejes árfolyamon kell hogy kifizessék a román exportőrök a Banca Nationala utján. A Banca Nationalához leiben beérkezett összegeket azután a csehszlovák Nemzeti Bank számlájára vezetik be.

A második kategóriába tartozó áruk utáni fizetés a Banca de Praga Bucuresti fiókján keresztül intézendők el „ideiglenes közös számlán”, de a csehszlovák árfolyamának megállapítása nélkül.

A harmadik kategóriába tartozó áruk után az adósk sem a Banca Nationalához, sem a Banque de Pragához nem fizették be a második százmillióból fennmaradó adósságrészt. Ennek a hirtaléklában fennmaradt összegnek elrendezése végett illt össze három hónappal ezelőtt egy cseh-román bizottság, amely ideiglenes közös számla megnyitását határozta el a két or-

szág jegybankjainál és megállapodtak abban is, hogy a fizetések a 4.16-os hivatalos árfolyamon bonyolíthatók le.

Az április másodikai egyezmény aztán kimondta, hogy a román adósk cseh-román kliringszámlára fizethetik be adósságrészeiket 4.16 lejes hivatalos árfolyamon. A tárgyalások folyamán a cseh delegáció felajánlotta a román kereskedelmi megbízottaknak, hogy az árukereskedelmi pénzügyi részének elintézésénél tekintsenek el az ügynevezett „plafontól”, amely 200 millió csehszlovák keresetbe szorította a román importőrök fizetési lehetőségeit. A cseh delegáció felajánlotta ezzel kapcsolatban, hogy a román importőrök összes adósságának kifizetését elfogadja a kliringszámlán, hogy ez a kérdés végre tisztázódjék és a fennálló követeléseket likvidálják.

A Banca Nationala azonban nem tartotta teljesíthetőnek azt az ajánlatot, hanem célszerűbbnek vélte az ideiglenes közös számla megnyitását az összes román importőrök számára. A Banca Nationala lépése azonban, ahogy a gyakorlat legelső napjaiból már kiderült, súlyosan elhibázott volt. A kétszázmillió lejes veszteség ugyanis úgy állott elő, hogy a román importőrök hiába fizették be a 4.16 lejes megállapított hivatalos árfolyamon tartozásaikat, utólagosan még 20-30 százalék devizafelárat kellett hogy fizessenek azon exportőrök számára, akiknél a devizát előre lekötötték. Amióta ugyanis a devizák egyrészét a kereslet és kínálatból kialakult szabad árfolyamon lehet értékesíteni, azóta a csehszlovák 6.50 lejes szökött fel és ezt a hivatalos és a szabad árfolyam közötti 2.34 lejes különbözetet kellett az importőröknek megfizetniük.

Az ujonnan létrejött kliring egyezmény szintén nem gondoskodik a „plafontól” ki-maradt kereskedelmi cégek érdekeinek megvédéséről és azok most a cseh korona itteni szabad árfolyamának alapjául kell hogy fizessenek.

A fővárosi kereskedelmi és gazdasági érdekeltségek körében nyíltan hangoztatják azt a véleményt, hogy a román-csehszlovák fizetési egyezmény alapját képező pontokat gyökeresen meg kell változtatni, mert ez a szerződés alkalmatlan a két ország közötti hatalmas üzleti forgalom lebonyolítására.

SPORT

AMTE—Romania

Cluj, május 4. Ma délután az Aradi Munkás Testező Egyesület labdarugócsapata játszik Clujon bajnoki mérkőzést a Romania együttesével. Az aradi munkáscsapat egy év óta hatalmas fejlődésen ment keresztül. A két Szaniszló fivérrel megerősített együttes egyik sikerét a másik után aratta az idei szezonban, a Ripensiatól és Unirea Tricolorától pontot is vett el. Az együttes komoly játékerőt képvisel. A mérkőzés délután 5 órakor kezdődik és azt a timisoarai Murgu vezeti.

A Romania csapatában ezuttal már játsszani fog a kartörésért kihevert Farkas, azonban a csapat így is tartalékosan fog kiállani, minthogy Fried még nem játszott. A Romániának nehéz csiga lesz a keménykötésű munkáscsapat és ha pontot tud tőle elvenni, derelias teljesítményt végzett.

AMTE: Bugariu, Reinhardt—Csanja, Dvorzák—Szaniszló I—Tóth, Cucula—Szaniszló II—Blaskovits—Sida—Kovács.

Romania: Muntean II. Doei—Feleacu, Muntean—Criza—Muresan, Chendrea—Parks—Nistor—Pop—Căpălan.

A mai részletes cluj labdarugóprogram: Nagypálya. Délelőtt 9 órakor Napoca—UEC kerületi bajnoki és kupa, 11 órakor Karamika Bustrifa—CFR nemzetibajnoki, 1 órakor KMSC—Avram Iancu kerületi bajnoki és kupa, 3 órakor Romania B)—Reununea kupa, 5 órakor AMTE—Romania. Kispálya. Délelőtt 9 órakor Reununea—Unirea, 11 órakor Universitatea KAC ifjusági bajnoki.

A Nemzeti Bajnokság további programja: Oradean Venus—NAC Bucuresti—Ripensia—CFR és Unirea Tricolor—Crisana.

Aradon Universitatea—Gloria. Az őszi fordulóban ezek a mérkőzések a következő eredményeket hozták:

AMTE—Romania 1:2.
Venus—NAC 2:0.
Ripensia—CFR 2:0.
Crisana—Unirea Tricolor 3:2.
Universitatea—Gloria 3:0.

A Ripensia—Venus Román Kupa központosító a két egyesület megállapodása alapján május 8-án lesz Bucurestiben.

A Nemzeti Bajnokság B) csoportjai győztesek egymásközötti selejtezője május 19-én kezdődik.

A timisoarai ILSA megövtá a CFR ellen elvesztett kupamerkőzést azon az alapon, hogy a határbírákat a pályán rögtönözve jelölték ki és nem közös megállapodással, mint a szabály előírja.

Budapest kardbajnokságát ma bonyolítják le. A versenyen a magyar kardvívók — köztük az Európabajnok Kabos is — teljes számban indulnak. A döntő asszokról a magyar rádió romániai időszámítás szerint éjjel fél 12 órakor hanglemezekre felvett közvetítést ad.

FÁJDALMAIT MEGSZÜNTETI A VITAMIN DERMAROMA

RHEUMA KÖSZTÉNY, CSÚZ ÉS ISCHIAS BANTALMAKNAL - LEF: 40-60-140
MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN KAPHATÓ

Movila Tekirghiol R. T.

Carmen-Sylvából értesíti a t. látogatóközönseget, hogy a „Movila”, „Bai” és „Nou” szállodák vezetése az „Europa” Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi Vállalat Bucuresti, Str. Doamnei 1. kezelésébe ment át.

Felvilágosítás, szobák lefoglalása teljes ellátással, meleg iszapfürdőkkel vagy anélkül az összes Europa-irodánál nagyon kedvezményes árak mellett.

A szállodák teljesen renoválva, a Hotel Movila minden szobája folyóvízzel, az emeletek fürdőkkel lettek felszerelve.

Savear Genf lánd

„A parlament ellen”

Genf, május 4. Mán kamara a dezsónét adott a tagjai tiszteletére politikai személyiségén, amelyen Savdott, rámutatva

autonó jegyz

Közös érte

London, május választójegyzékét van kormány a hatalmainak jegzett a hatalmak Francia- és Olasz zék tanulmányozresnek egymással

Elk

Gaston Jéze

Párizs, május nances” legutóbbi benne egyetemi szakértő, feltűntben többek között „Szomorú valóság egész világot egy vezetője veszélyeztetve elhivatottságard hogy mindenféle németiség ragyogás

A vó dönt

Egy sorsjé 50 Lej

Sie Huzás m Sorsjé

Jó szobafestőt,

mázolót

csak

Grátzol

Str. Filipescu 15. Telefon: 7-49.
Str. Memorandului 20.

RT

Romania

Után az Aradi Munkás-labdarcsoportja mérkőzést a Román Aradi munkás-csoporttal. A mérkőzésen ment kegyesen a fivérrel megerősített csapat. A mérkőzésen a másik utas, a Ripensiató és a mérkőzésen is vett el. A mérkőzésen képvisel. A mérkőzésen kezdődik és azt a

ez uttal már játékos kihevert Farkas, a tartalékosan fog még nem játszhat, a mérkőzésen a mérkőzésen és ha pontot tud a mérkőzésen végzett. Reinhardt—Csajka, Tóth, Cucula—Szabó—Kovács. (M. Doei—Felejan, Chendrean—Faran.

labdarúgóprogram: Napoca—LEO, 11 órakor Kera. Zetibajnok, 1 óra. kerületi bajnoki. ania B)—Reuniunea. Romania. Kispolya. unea—Unirea, 11 óra. AC ifjúsági bajnoki.

további programja: CFR és Unirea. Gloria. és a mérkőzése: a hozták:

3:2. 3:0.

Román Kupa középszintű megállapodása alap-urestiben.

B) csoportjai győzteseket május

gátva a CFR ellen és azon az alapon. gályán rögtönözve és megállapodással.

gát ma bonyolítják kardvívók — köz. Kabos is — teljesítő asszokról a ma- zánítás szerint éj- zekre felvett köz-

SZÜNETI A MAROMA

40-60-140
KAPRATÓ

hiol R.T.

a t. látogató- vila", „Bái" és se az „Europa" és Idegenforgal- tr. Doamnei 1.

foglaltatja teljes irdókkal vagy a-irodákna! na- nellett. oválva, a Hotel folyóvízzel, az felszerelve.

Saveanu, a román kamara elnöke Genfben nagy beszédben tört lándzsát a parlamentarizmus mellett

„A parlamentek kötelessége harcolni a parlamentarizmus megrágalmazói ellen" — mondotta Saveanu az interparlamentaris tanács előtt

Genf, május 4. (Rador). Saveanu, a román kamara elnöke a román követségen dezsónét adott az interparlamentaris tanács tagjai tiszteletére. Számos diplomáciai és politikai személyiség is jelen volt a dezsónén, amelyen Saveanu nagy beszédet mondott, rámutatva arra, hogy Európa jelenleg

súlyos válságon megy keresztül és a parlamentek kötelessége harcolni a parlamentarizmus megrágalmazói ellen, amely pedig az egyedüli megfelelő eszköz arra, hogy Európát és az egész világot kivezesse a zűszuccából. A beszédre Carton de Wiart, volt belga miniszterelnök válaszolt.

Litvánia a Memel-vidék autonómiája ügyében hozzáintézett jegyzékre negatív választ adott a hatalmaknak

Közös értekezletre hívják össze a párizsi, moszkvai, berlini és prágai litván követeket

London, május 4. Eljuttatták Litvánia válaszigjegyzékét Londonba, amelyet a litván kormány a Memel-egyezmény aláírt hatalmainak jegyzékére válaszként intézett a hatalmak kormányaihoz. Anglia, Francia- és Olaszország kormányai a jegyzék tanulmányozása után érintkezést keresnek egymással s megvitadják a további

teendőket. Diplomáciai körökben úgy hírlik, hogy a litván kormány kétségbe vonja a hatalmak jegyzékében felsorakoztatott tények legtöbbszörének valódiságát. Kaunas, május 4. Néhány napon belül közös értekezletre hívták össze a litván külügyminisztériumba a párizsi, moszkvai, berlini és prágai litván követeket.

Elkerülhetetlen Németország pénzügyi összeomlása

Gaston Jéze feltűnő érdekességű cikke Németország és Európa pénzügyi helyzetéről

Párizs, május 4. A „Journal des Finances" legutóbbi számában Gaston J. a Sorbonne egyetemi tanára, a hírneves gazdasági szakértő, feltűnő cikkét írt, amelyben többek között a következőket mondja: „Szomorú valóság, hogy Európát és az egész világot egy fanatizált nép és egzáltált vezetője veszélyeztetik, aki meg van győződve elhivatottságáról és az az elhatározása, hogy mindenféle eszközzel helyreállítsa a németiség ragyogását. Mit lehet tenni ezzel

szemben, ha nem alkalmaznak erőszakot? És senkinek akar erőszakhoz fordulni. Azt határozták, hogy az erőre erővel felelnek, anélkül azonban, hogy az erő érvényesítését meg is kezdenék." Jéze professzor véleménye kőtűnően jellemzi a tényeket. Németország azt a körülményt használja ki, hogy egész Európában mindenki békét akar és senki sem folyomodik erőszakhoz. De hogy Hitler ne mehessen tovább, mégis katonai előkészületeket tesznek,

anélkül azonban, hogy bárkinek is kezdeményezési szándékai lennének az állig felfegyverzett fajvédelemmel szemben. Ez a tényállás, amelyben minden lehetséges és a veszélynek állandó jellege van, rendkívül súlyos. Gaston Jéze nem lát más megoldást, mint a türelmes várakozást vagy pedig valamelyik európai állam pénzügyi összeomlását.

Pénzügyi kérdésben — az összeomlás közeledik.

Ami Németországot illeti, az ipari tevékenység, amelyet a háborús készüldés jellemez, teljesen mesterséges. Gazdasági javakat nem alkotnak ott. Ez a termelés teljesen improduktív; óriási vagyonekat költenek el. A pénzügyi katasztrófa elkerülhetetlenül bekövetkezik. Magával fogja rántani az értékpapírtulajdonosokat és azokat, akik pénzt gyűjtöttek maguknak, ha ugyan még léteznek ilyenek. A pénzügyi helyzet jövője nagyon szomorú. A német kötvénytulajdonosok jól tennék, ha óvatosak lennének.

„Nem kisebb aggodalommal gondolunk más országok pénzügyi helyzetére sem. Olaszország nagyon nehéz helyzetben van. A katonai költségek a deficitet folyton növelik. A politikai rendszer nem engedi nyilvá-

INFLUENZANAL-
GARCALIZALASRA
BEFÁJASNAL-
BOROGATASRA
FAJDALMAKNAL-
BEDORZSÖLESRE
DIANA OSBORNSZESZ

nosságra hozni ennek a deficitnek igazi összegét. Az olasz valuta értéke állandóan csökken, bár a devizatilalmakat egyre szigorúbban alkalmazzák."

Gaston Jéze véleménye szerint Németország pénzügyi összeomlása elkerülhetetlen és ez fogja az európai helyzet tisztázását megindítani. De tragikusnak minősíti a kőtűnő író Olaszország helyzetét is. Jellemző, hogy Európa egyik legnagyobb közzgazdája a két diktatórikus állam pénzügyi helyzetét tartja reménytelennek.

Újra pusztító homokvihar dulta végig Észak-Amerika több államát

Eddig 16 halottat, 50 sebesültet jelentenek

Newyork, május 4. (Rador.) Rendkívül erős homokvihar végzett hatalmas pusztítást Arkansas, Louisiana és Tennessee államokban. 16 halottja, 50 sebesültje van a viharoknak. 150 ház fedél nélkül maradt. Az egész termés tönkrement, mert a homokos után felhőszakadás következett.

Szinkör Mozdó **Maqy premier** **Clujon először!**
Ma 3, 5, 7 és 9 órakor:
A FEHÉR TÖRZSFŐNÖK!
(Jönnek az indiánok)
Monumentális vadnyugati történet Zane Gray regénye után
GEORG O'BRIEN legújabb és legnagyobb filmje.

Az ügyészség elé kerültek a Skoda-ügy aktái

Georgescu ezredes és Boila Romulus professor ügyében kell megállapítania az ügyészségnek, hogy az ellenük szóló felfedések igazoltak-e

Bucuresti, május 4. (Az Uj Kelet tud.) A Skoda-ügy, mely két éven keresztül állott a román politikai élet homlokterében, mint ismeretes, csattanós befejezést nyert a parlament előtt azzal, hogy Popovici Mihai volt igazságügyminisztert felmentették az ellene emelt vádak alól. Három ember felelősségének megállapítására vonatkozólag hozott a parlament törvényerejű határozatot: és pedig Cihoski tábornokot, aki a Maniu-kormány idejében hadügyminiszter volt, a miniszteri felelősségre vonatkozó törvény alapján a semmitőszék elé utalta, míg Boila Romulust és Georgescu ezredesét a közönséges bírói fórumok elé állították. A kérdésnek bírói utra való terelésével a Skoda-ügynek politikai jelentősége ugyszólván teljesen megszűnt. A liberális kormány a nemzeti parasztpártja Popovici Mihai megbélyegzésével kívánt csapást mérni. Miután Popovicit felmentették, Cihoski maradt az ugynevezett fővádlott, aki soha nem volt tagja a nemzeti parasztpártnak és felmentése amugyis nagyon valószínű.

Georgescu ezredes személye szintén nem bír politikai jelentőséggel és így harmadiknak Boila Romulus maradt az, akin keresztül még a nemzetiparasztpártja, még inkább Maniu Gyula személyére kompromittáló adatokat lehetne összehozni. Georgescu és Boila ügyében a kamara azzal indokolta az ügyészségi vizsgálat elrendelését, hogy a kamara által megállapított anyag alapján csak gyanuok merültek fel ellenük és így az ügyészségnek kell a valódi tényállást megállapítania.

Politikai körökben érthető érdeklődéssel tekintenek a perek elé. Cihoski tábornok büntetés iratai már a husvéti vakáció előtt megérkeztek a semmitőszékhez, míg Boila Romulus és Georgescu dosszárját tegnap kézbesítették ki az ifjovi ügyészséghez. Az ügy kivizsgálásával a hetedik vizsgálóbírói iródat bízták meg.

Ami Boila Romulus perét illeti, már előre is minden jel arra mutat, hogy az eljárásnak

ugyanolyan sorsa lesz, mint annak a vagyonellenőrzési pernek, melyet maga Boila Romulus kért a clujai táblán őmaga ellen. Mint ismeretes, Boila Romulust a clujai tábla vagyonellenőrző bizottsága annakidején felmentette.

— Szervezkednek a hitközségi tisztviselők. Az erdélyi és bánáti hitközségek tisztviselői körében mozgalom indult meg, amelynek célja az alkalmazottak nyugdíjkérdésének, valamint anyagi és kulturális kívánságaiknak megnyugtató rendezése. A mozgalom Tg-Muresről indult ki és általános megértéssel találkozott a hitközségi alkalmazottak körében. A clujai hitközségi tisztviselők értekezletet tartanak, a szükséges teendők megbeszélése végett.

French Line
COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE
Havre - New-York vonal
Április 24 — s/s CHAMPLAIN
Május 2 — s/s PARIS
Május 8 — s/s ILE DE FANCE
Május 15 — s/s CHAMPLAIN
NORMANDIE a világ legnagyobb hajója május 29-én.
Pontos hajóútak Cuba, Mexico, Venezuela, Columbia, Algir, Tunis és Marocco felé.
Járatok: Spitzbergák, Balti tenger, Kanada, Egyesült Államok stb. felé.
Értekezni:
SARNIA Társaság
Bucuresti
Pasagiul Comedia, a Calea Victoriei 42-ön keresztül,
Cernăuți: Str. Hurmuzache 15.

A véletlen szerencse dönti el, hogy kik nyerik

Egy sorsjegy	az UJSÁGIRÓ-SORSJÁTÉK	Egy sorsjegy
50 Lei	Lei 250.000	50 Lei
	Lei 50.000	
	Lei 25.000	
	Lei 10.000	

stb.
készpénzgyerményeit
Siessen és még ma vegyen sorsjegyet!
Huzás május 12-én! Huzás május 12-én!

Sorsjegyek kaphatók mindenütt

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Visszapillantás a tel-avivi WIZO-napokra

Egy kicsit megkésve jön ez a beszámoló a Wizo konferenciáról, de nem is akar ez beszámoló lenni a szó igazi értelmében. Nem is lehet, hiszen a nagy pillanatok idején, amikor történelmi értékű szavak hangzottak el a konferencián, még a Földközi tenger selymes tükrén uszott óvatosan szerény kis Cion nevű hajónk és mert, hogy olyan óvatosan vitte a konferenciára vágyakozó lelkünket, testünk is jó harminc órával később ért el a konferencia helyére, Tel-Avivba. De azért ezt nem panaszképpen mondom. Parádicsom élet volt a hajón, csak éppen egy kis lelkiismereti zavarral, hogy „ajaj elkésünk a konferencián”, de aztán helyugodva pihentünk és römiztünk a fedélzeten szorgalmas Wizo asszonyok. Liquornik Fülöpné Toplitáró, Reiter Lunka és jómagam. A Clujról Bucurestibe elszármazott Léb Jenőné csak nézett ránk szemrehányó szemekkel, fájdalmasan, romlásunk miatt, mialatt főzte kabintársnőjét egy Szefer-Hajledre, akinek zsebéből előzőleg már kibeszélt 500 lejt Keren Kajemethre. Gazdag galaci hölgy volt a kliens és igen jó anyagnak bizonyult. Bizonyos, hogy Ussiskin nem is Lébent gondolta, amikor a Wizo asszonyokról beszélt. Más Wizo asszonyokról szólt az öreg vasember, olyanokról, akik soha sem gondolnak Keren Kajemethre, az országra és a földre, amellyel áll vagy bukik a zsidó otthon. Sok mindennel ezt is elkéstük meghallgatni és amikor beérkeztünk a konferenciára, a plenáris ülésnek végén, már a bizottságokban kezdődött a munka.

Igaz nagy esemény, hogy ez volt az első cionista világkonferencia Palesztinában és hogy éppen az asszonyok voltak azok, akik megcsinálták. Nagy horderejű tény ez azért is, mert 350 delegátus jött el a világ minden tájáról Erebe, amelyért dolgoznak. Talán ez a történelmi volt a legnagyobb a konferencián és minden más, ami történt. Lényegben ennél kisebb jelentőségű.

Fél lélekkel ültem bent a hatalmas, üveg-
ből készült teremben. (A mintavásár cseh-szlovákiai pavillonja). Szorakozottan hallgattam a problémák felgöngyölítését, folytattam arra kellett gondolnom, hogy itt ülök Tel-Avivban, pár lépésre tőlem a Jarkon folyó, kissé távolabb a Földközi tenger; halom kalapácsolást a Makkabiádra készülő Stadionnak s nem messze tőlem kibucokban hódítja a földet az ifjuság. Narancsillattól terhes levegőt hoz az esti szél Kfar Saba felől. Szemem előtt állandóan a rohanó és fantasztikusra nőtt Tel-Aviv. Kétezer palota épülése, felszállt uccák, csatornázás, utánpótlás, munka és rohanás, minden mintegy extázisban és én ülök és hallgatom problémákat. Dehogy hallgatom, nem hallok semmit, úgy érzem, hogy valamit tenni kellene nekem is. Rohanni, építeni, olyan nehézségben ülni és hallgatni. Egy téglát olyan jó volna odaadni annak a szemüveges munkásnak, ott fent a harmadik emeleten. De ő olyan magasan áll és én lent vagyok és nem érek fel odáig...

Gondoltam arra is, irni kellene valamit a konferenciáról s csak leintettem magamat: mit lehet irni az életnek ebben a hatalmas zajlásban egy konferenciáról. Olyan kicsi volt nekem a mérete ottan, haza kellett jönni, hogy innen oda nézzek és most olyan nagyok tűnik nekem minden mozzanat. Ahogy beléptem a terembe, ismerős arcokat láttam az előző konferenciáról: Vera Weizmann, Rebeka Sief, az Erec kedvence: Hadassa Sámuel, Róth Dezsóné az előző emelvényen, Ada Fischmann a megszokott szürke ruhájában, Rachel Klompus frissen és energikusan; az erdélyi asztalnál Danzigné Szigettről, Kövessné Aradról s mi, akik újabbakon jöttünk. Mindenki dosszóját tele anyaggal, az enyém is, gondoskodott rólam Sajovicné, régi clujji Wizo asszony, aki pár éve kin él. Most, hogy nézegetem a dosz szét, hálás vagyok neki érte. A terem tele asztalok fölé hajló delegátus asszonyokkal. Vita a nyelvről, minden delegátus beszéljen héberül, követelik az erdélyi Wizo asszonyok. Egy kicsit türelmetlenek, csak két évi haladékot adnak nekünk. A legközelebbi konferenciáig. Igazuk van, kínos és hosszadalmas

három nyelven beszélni: héberül, angolul és németül. Mindenkinek két ismeretlent kell végighallgatni, míg megérti, hogy miről van szó. Nem is tudom, mi jobb, ha csak egy nyelv ismerős, vagy mind a három. Komolyan kell neki fogni héberül tanulni, ez már nélkülözhetetlen a jövő Wizo konferencián. Nagyon sokan megtanultak a prágai konferencia óta is. Missis Goodmann, a propaganda osztály vezetője Londonban jól beszél ivrit. Hanna Steiner (Prága), Róth Dezsóné sokat tudnak. Alig akad egy delegátus, aki ne tanulna. Az erdélyi Wizo sok új színt hozott a konferenciára. Otthon volt, sok taggal képviselve, nem is voltak szerények. Néha egy kicsit a maguk szeméreméből szeretnék volna irányítani az egész világ Wizo mozgalmát. Sok magyarázatba került, amíg megértettük, hogy az egészben ők is csak mint egy föderáció szerepelnek és nem lehet sokkal nagyobb szavuk, mint akármelyik más föderációnak. Valahogyan beletörődtek, de minden hozzászólásuk mégis úgy nézett ki, mint akik a leghivatottabbak az ügyek megítélésére, mert ők ott élnek és ők látják, mi hogy történik. A nagyegészet azonban mi, akik messziről nézünk, jobban megértjük. Az állija és a hachara előkészítést és fejlesztését, mely a Wizo főprogramja volt és kell, hogy maradjon, az országépítés nagy érdeke, a kolonizálás kívánja és ezt mi érezzük és tudjuk. Őket kötik és za-

varják a helyi szociális követelmények is.

A legnagyobb harcot is ez a pont váltotta ki. Nagyon érdekes, hogy azok a föderációk, amelyek még nincsenek beállítva allijára, mint az angol, svájci és maga a palesztinai Wizo is harcoltak a szociális munkáért, míg azok az országok, ahol a galut nyomása erősebb, mind az allijára való nevelést tartották fontosabbnak. Ez a gondolat győzött is végeredményben, miközben a szociális munkát sem hanyagolja el a Wizo az Ereben. Ennek a harcnak a közepébe került az erdélyiszerzte ismert K. H. delegátus, Rachel Klompus. Az ő megválasztása jelentette a mi felfogásunkat, az állija és a kolonizálás fontosságát, Vera Weizmann és Hadassa Sámuel költötték magukat a Klompus megválasztásához és nem volt kétséges, hogy be is kerül a vezetőségbe, de nagyon erős volt a harc. Az igazság az, hogy az erdélyi Wizo mint Wizo és mint cionista, akármilyen furcsán is hangzik, még igen fiatal és legfőbb érdeme, hogy az Ereben működik és héberül beszél. De milyen sok ez: ha mi legalább héberül beszélünk. Az egész Wizo fejlődése abszolút cionista irányban bosszantóan lassan fejlődik és ezért nagy problémája a Wizo konferenciának a Wizo cionizálása és a zsidóság széles rétegeinek a meghódítása. Ez a konferencia már kereste is az ide vezető utat s ha még konkrét formában nem is szögezte le, sok delegátus jött vissza a

probléma megoldására való tervvel. Az Erec levegőjében önkéntelenül kivetődött ez a probléma. Ott ahol egy ország épül lázasan, tüneményes gyorsasággal, abnormális erők kényszerítő hatása alatt. Rohan a tőke, építi a város, gyárak teremnek máról-holnapra, ahol három évvel ezelőtt buza termett, ott ma gyárkérmények füstölögnek. A tőke nem szentimentális, csak fut oda, ahol biztonságban érzi magát. Épül tehát a város, a gyár és hol marad a falu, a föld, amely kenyeret és biztonságot ad. Ez az országépítő fő dolga, ez a cionisták elsőrendű gondja: felvenni a harcot a várossal és utánairamodni, megvenni a földet és a falut egyensúlyba hozni a városi fejlődéssel. A Wizo utja is erre mutat.

Ne kívánjuk, hogy a városok ne épüljenek. Épüljenek, de legyen nekünk, cionistáknak gondunk a falu, a hachara s az allija. Sokkal inkább most, mint valaha. Ifjainkat csalogatja a város, könnyebb és jövedelmezőbb ott az élet, mi azonban tegyük lehetővé azoknak, akik vállalják a nehéz földmunkát, az ottmaradást. A cionista munka, az Aapok támogatása az egyetlen út, amely lyel közelebb visszük a falu fejlődését a városok eszeveszett iramban rohanó fejlődéséhez. Éreztilk ezt mindnyájan a konferencián és ha ott a nagy robozó élet kelles közepén kicsinek is láttam a konferenciát, innen idő és tér távlatából, nagynak és szépnek könyvelem el.

Milyen régen volt, öt hete már; vajjon hány ueca nyílt azóta Tel Avivban és hány villa épült a harron, Haifában!

Viszszanézek az országba, kibucok mellett fut az autók és szomorúan sóhajtok fel, mért nincs legalább tizszer annyit!

Weinberger Nándorné, Cluj

ERECI JEGYZETEK

Jeruzsálemben az egyetemen találkoztunk a magyarországi turistákkal, dr Patai József társaságával. Velük jártam végig az egyetemi könyvtár labirintusait, David Wolff sohn szobáját, melynek egyik faláról Herzl utódjának és feleségének hatalmas olajfestménye tekint le a látogatóikra és amelyben ott találjuk a volt elnök dolgozószobájának butoradarait. Kint az amfiteatrumból pazar kilátás nyílik a Skopusz hegyéről a Holt tengerig. Visszajövet megnéztük a régi temetőt régi sírjaival, majd az új Jeruzsálem negyedeibe értünk és parkok és kertek pompája között jutottunk el a Nemzeti Alapok palotájához.

A Keren Kajemethnél előbb a Herzl-szobába vezették a társaságot. A kép megrázó és lélekbenmarkoló. Sokan sirtak is meghatottságukban. Ime, itt állunk az ő butorai között itt van az ő íróasztala, az ő tolla, mellyel a Judenstaatot írta, a fiókokban a kéziratái, levelei, amott a sétatotja, mellyel annyi utat tett meg a nép és az eszme szolgálatában, itt vannak gyermekkori fényképei szüleinek képeivel, minden butoradarab, minden tárgy itt az övé, minden darabhoz az ő nagy élete fűződik, még a vitrin is a benne lévő szerviz is arra emlékeztet, hogy Herzl evett belőlük...

Innen a nagy tanácsterembe vezettek bennünket, leültettek, majd beléptek Ussischkin markáns alakja. És itt történt az, ami csaknem olyan felejthetetlen, mint a Herzl-szoba megható élménye, de míg a Herzl-szobában a lelki megindultság volt az élmény, itt olyanai történt, amiben humor van. Amikor Ussischkin belépett, a magyarországi turisták otthoni módra felálltak helyeikből és hangos, meg-meguguló „éljen!” kiáltással fogadták az agg nemzeti harcost. „Éljen! Éljen!” — kiáltották fejeje. Ussischkin valószínűleg megtorpant. Nem értette, nem tudta, mi ez. Így még sohasem fogadták. Hallotta már a „Hoch!” s a „Heddad!” felkiáltást, de az éljent még nem ismerte. Jeruzsálemben, a Nemzeti Alapok palotájában tanulta meg a magyarországi zsidóktól. Mi, akik tudtuk, mily fanatikus Ussischkin a héber nyelvnek, a nemzeti kulturának és tudtuk, hogy mennyire haragszik azokra a magyar zsidókra, akik tíz éve élnek Jeruzsálemben, de nem tanultak még héberül, — attól tartottunk, hogy Ussischkin a maga könyörtelen

szigorával és kíméletlen haragjával fog kifakadni. De nem ez történt. Mindenkinek volt egy-egy barátságos, kedves szava. Szemrehányást csak azért tett, hogy nincs megelégedve a pestiek munkájával. A pestieket meg is hódította, meg is ígérték neki, hogy többet fognak dolgozni a nemzeti alapokért és amikor távoztunk Míjen helyett hangos Heddad csendült ki a társaságból.

Jeruzsálemben, az óváros egyik magaslatán a Kotel Hamaravi mellett szinte kastélyszerű épület áll. Itt lakik Rav Horovitz, az Aguda jeruzsálemi központi irodájának vezetője. Szombaton vendége voltam. A galuti ismeretek alapján azt kellene hinnem, hogy egy Aguda-vezér házában a cionisták káromlását hallja az ember folyvást. Nem ezt hallottam, mint ahogy az Ereben távolról sem az a mérges viszony uralkodik a szembenálló pártok emberei között, amit mi itt chuc laareben elképzelünk magunknak. Rav Horovitz szeretettel beszélt minden országépítőről, minden erdélyi zsidóról és nem tett különbséget cionista és agudista között. Bizonyára meg vannak a maga szempontjai a cionistákkal szemben, de ezek nem indulatosak, mint ahogy látható is már a lényeges közlekedés az Aguda és a cionista tábor között. Horovitz rabbi beszédéből is az az érzésem támadt, hogy az atmoszféra további közlekedés alapját rejti magában.

Tibériásban autóbusszal ültünk. Egy tincses kisfiú is felszállott, de néhány gruss hiányzott a jegy megváltásához. Láttuk, hogy hangosan vitakoztál a kocsi vezetőjével, kéri, hogy engedje el neki a néhány grussot, a kalauz azonban nem tágit és letolncolja a kocsirol a zsidó kisfiut. Az autóbussz első sorában előkelő kinézésű arab ült. Igazi effendi. Ő is figyelmes lett a dologra és amikor látta, hogy a kisfiut letezik a kocsirol, felemelkedett helyéről, leszállott, néhány szót váltott a kalauzzal, pénzarabot nyújtott át neki, majd kézenfogta a zsidó kisfiut és felsegítette a kocsirol. A gyermek csillogó szemét hálálkodva meresztette a jötevőjére, jötevője viszont, az arab effendi, előkelő komolysággal újra elfoglalta helyét. Ez az epizód is megdöntötte számomra azt a tévhitet, mintha az arabok gyűlölnék a zsidókat.

A Wizo konferencián legnagyobb büszkeségünk az a pillanat volt, amikor Róth Dezsóné foglalta el a konferencia előki székét. Héber beszéddel nyitotta meg, majd németül vezette a plenáris ülést. Nem kis feladat volt. Olykor sok erélylen kellett kézben tartania a gyepit. Különösen a franciák zúgolódtak, miután németül, héberül és angolul beszélték a szónokok és ez a három nyelv volt a tolmácsolás eszköze is. Róth Dezsóné ezt is megoldotta és sikerült nyugvó pontul juttatnia a francianyelveiek elégedetlenségét.

A hachasaran bizottságban felkeresett egy delegáció, melynek vallásos németországi zsidó lányok voltak a tagjai. Memorandumot nyújtottak át, melyben vallásos, rituális meseik létesítését kérték a Wizótól konzervatív lányok számára. A memorandumot megmutattam Weinberger Nándornéknak, átnéztük, majd átnyújtottuk a főtítkárnak, hogy terjessze be hivatalosan a konferencia illetékes tényezőihez. A bizottságban szóvá is tettem az emlékiratot, rámutatva arra, hogy a gazdasági nevelés mellett nem hagyhatjuk figyelmen kívül a vallási alapot sem. Hozzázólt még a kérdéshez dr Hechtne Bucurestiből és egy német delegátusnól, aki a bizottságban elnököl, hanguloyozván a vallásos nevelés szükségességét a Wizo lányoknál is. Az indítványt az exekutívéhez terjesztették fel. Amikor újra találkoztam a lányokkal és megkérdeztem tőlük, meg vannak-e elégedve, azt mondták: első lépésnek ez is valami, de szeretnők remélni, hogy az exekutív gyakorlatilag is magáévá fogja tenni ügyünket.

Dr Danzig Samuné, Sighet

— A sighetli Jöung Wizo rendes havi kultur előadását április 24-én délután 6 órai kezdettel tartotta meg a Jöung Wizo Otthonban igen szép számú közönség előtt. A névös kulturdélután legkiemelkedőbb száma Danzig Hilleinek, az Uj Kelet munkatársának rendkívül érdekes és mélyértelmű előadása volt, a fájdalmasan komikus Zsidó humorról, utána Peri Ibi a középkori spanyolzsido kulturáról tartott nagyon szép és értékes előadást, kiemelve a kor nevezetesebb költőit, különösen Samuel Hanagid és Ibn Gabirolt. Weisz Mandi elszavalta Patay József „A Vörös-tengeren” című gyönyörű peszachi aktuális költeményét, igen hatásosan.

(w. t.)

Ussischkin szózata a zsidó nőkhöz

Az alábbi beszédet a Wizo tel-avivi világkonferenciáján tartotta M. M. Ussischkin, a KKL elnöke.

Sokáig huzództam, hogy az Önök meghívását, amely alkalommal a föld és a Keren Kajemet-kérdésről kell beszélnem, elfogadjam-e. És pedig a következő három indok miatt: Először most van az Önök konferenciája, Palesztinát jöttek megnézni és sokan Önök közül most vannak először itten. Önök most egy jó, kellemes, örömteljes hangulatban vannak tele lelkesedéssel. A cionista nő úgy van Palesztinával, mint a szerelmes, aki szerelmével először találkozik. Önök látják a külső, fénylő életet.

És megdöntöttem, hogy tényleg kíváncsi-e ilyen pillanatban jönni Önökhöz és arról a fájdalmas és veszedelmes kérdéssel beszélni, amely előtt állunk, hogy tényleg helyese-e ezt a nagy örömet megzavarni és Önöknek az igazságnak megfelelő beszámolót adni a helyzetünkről és kilátásainkról.

Másodszor tudom, hogy nagy része a jelenlevőknek a mi nyelvünket nem bírja, Önök szívesen megértenének engem, azonban sajnos nem értenek meg és kérdeztem magamtól, hogy válasszam-e a hatást-gyengítő tolmácsolást, hogy úgy értessem meg magam? Azok részére, akik héberül tudnak, ez a probléma tiszta és érthető, mert legnagyobb részt palesztinaiak. Én szerettem volna éppen azokkal megérteni magam, akik geográfiai szempontból és megértés szempontjából is a dolgoktól távol állanak. Üres teremben ilyen fontos problémákról beszélni nem lenne nagyon kellemes. De hogy én a régi elvemmel feladjam és egy Önök számára érthetőbb nyelven beszéljek Önöknek, azt nem tudom és nem akarom. Még a legrágább érdekek, a földérdekek miatt sem tudok erről lemondani. A földet, amely talpunk alatt van, tisztán anyagias uton tudjuk felszabadítani, a népként azonban csak nemzeti regeneráció és kulturális eszközök útján tudjuk felszabadítani. A magam véleményével szemben bűnözök, hogy ha megengedtem volna magamnak, hogy az egyik szent kötelességem mint a másikat kibebítsam.

A harmadik oka hazudozásomnak nem olyan fontos, de lehet, hogy nagyon fontos. Én megszoktam, nyíltan beszélni. Jelenleg éppen a Wizo-val tárgyalásokat folytatok s bármennyire is sajnálom, az az érzésem, hogy ezen organizáció keretén belül hiányzik a szükséges megértés és érdeklődés az országépítés főproblémája iránt.

Önök saját tapasztalatukból tudhatják, — én legalább tudom — hogy lényegesen könnyebb egy ellenséggel szemben, mint egy közönyössel szemben harcolni. A közönyhöz Isten sem tud közel jutni. Ezért kérdeztem magamtól, hogy ezen a helyen ténylegesen azt az atmoszférát és megértést fogom-e találni, amelyre sürögősen szükségünk van? És ha én ennek dacára a munkatársaim tanácsa előtt meghajoltam, ezt tettem azért, mert nem akartam azon szemrehányásokat hallani, hogy ez a gyűlés engem hallani akart és én nem mondtam volna el azt, amit mondani kell.

Most rátérek a tárgyra:

Én Önöknek száraz, de ijesztő számokat fogok mondani. Az utolsó öt évnek fellendülésében, feladásunkban és gyarapodásunkban a zsidó nép percentuális száma az arab néppel szemben 15 százalékról 26 százalékra emelkedett, vagyis ez azt jelenti, hogy öt év alatt a zsidó népesség az országban 11 százalékkal nagyobbodott. Ugyanezen időben a földtulajdonunk viszonya az arab földtulajdonhoz 5 százalékról 6 százalékra emelkedett. Tehát az utolsó 5 évben, minden nagy küzdelmeink dacára a hatalmas nagy bevándorlás dacára, és a nagyszerű konjunkció dacára az összes földtulajdonunk — Keren Kajemet-föld, magánföld, az ICA s PICA magántársas földje, összesen egyetlen százalékkal emelkedett. Ha minden zsidó és minden zsidó nő, akik népként jövő-jéért aggódnak, ezt a számot a falra festnék, bizonyára nem tudnának aludni. Ez a helyzet. Semmi ünnepélyesség, semmi tánc vagy átszellemült beszéd országunk népének ezen tragikus helyzetén nem tud változtatni.

Éppen ezért indítványozom, minden konferenciát, előadásokat és beszédeket fejze-

nek be és egyszer utazzanak oda, ahol arabok laknak. És akkor jobban meg tudják érteni, mint egy előadásból, hogy milyen a mi helyzetünk itten. Utazzanak például ma Tel-Avivból Jeruzsálembe és akkor látni fogják, hogy Mikve Israel háta mögött 60 kilométer hosszúságban jobbra és balra kis Kirját Avimontól, amely földet ezeltől 15 évvel vásároltuk — nincs egyetlen kolonizációs pont sem. Akkor jön Mocah, amelyet 60 évvel ezelőtt váltottunk meg. Hosszú, nagy út vezet arab földön keresztül itten, semmi sem a miénk. Ha utaznak Önök Jeruzsálemből az Émekbe, ahol az egész Észak-fel vezető uton nem lehet találni Jeruzsálem melletti „Atarot” kis kolónián kívül egyetlen egy zsidó földet sem: ott arab és nem zsidó földön utaznak. Éppen így áll a helyzet, ha Tiberiásból Szafedbe, Jeruzsálemből Jerichoba, vagy Hebronba utaznak. Nem is beszélnek arról a geradai utról délfelé, ahol a dunamok millióiból semmi sem tartozik hozzánk. Így állunk a falun, a Choveré Cion és Rotschild munkájának 54 éves, a Cionista Szervezet 38 éves munkássága és 17 évvel a Balfour-deklaráció után. De közben örvendezünk és átszellemülten állunk a nagy perspektívák előtt: Urak leszünk az Országban!

Ehhez minden országban nincs fontosabb probléma, mint a földműves fiának a problémája. Az övé a föld, övé, a föld fiáé és nem a város fiáé. Így van ez Litvániában, így van ez Lettorszában, így van ez Lengyelországban és így van ez Csehországban, mindenütt az egész földgolyón. Hogy ha tovább is így megy, mint ahogy eddig ment, akkor meg fogjuk érni, hogy Tel-Avivban lesz 1 millió s félmillió zsidó Jeruzsálembe. A föld azonban arab kezekben marad, ugyanolyan viszonylatban, mint ma. Akkor ez az ország Izraeli ország és nem Izraeli ország lesz. Nekem nincs kifogásom a város fejlődés ellen. Minden zsidót, aki az országba jön és hogy ha Tel-Avivban, Jeruzsálemben, vagy Haifában telepedik is le a csaiájával együtt, szívesen látunk. Ha azonban ugyanezen időben a princípiuma, a fundamentuma a mi egész országépítésünknek közönyössé válik, akkor ugyanazt a gazdasági góttól teremtjük itten, amelyet mindenütt teremtettünk a Galut országában és akkor jönnek mások és elkergetnek bennünket a saját földünkről.

Ki viseli ezért a felelősséget? Ki felelős ezen hanyagságért? Ezen szomorú állapo-

„Zsidókat hoznak a hajók az országba és nincs föld számukra”

Éppen így van a falusi munkaadóval is. Ha meg van a szükséges munkáskontingense, amely öt nem hagyja el és amely a földbe van begyökerezve, akkor ott is megtalálhatjuk a megoldást. Nem beszélnek és nem instrukciók útján, bármilyen oldalról jönne is az, tudjuk ezen kérdéseket megoldani. De ha behatolnak a dolgok mélyére, ugyhogy biztos reményünk lesz azokat megoldani, akkor mindenek előtt mindenkinél bármely párthoz, vagy osztályhoz tartozzon, földet kell biztosítani, hogy ha kér tőlünk, adni tudjunk. Máskülönben minden rosszra s nem jóra fordul. Ismeretes, hogy minden forradalom az egész világon a földkérdéshez vezet. Sok vér folyt az utolsó orosz forradalom alkalmával és az is a föld kérdésével kezdődött. Az egész világtörténelemben nem ismerek egyetlen egy esetet, ahol egy országnak az építését elkezdték volna, mielőtt földet teremtettek volna. Ami Palesztinában történik egyedülálló az egész világon. A hajók zsidókat hoznak az országba és nincs föld számukra. Hogy ezeket a dolgokat idehozom és nem a kongresszus vagy Akcionáskomiteé ülése elé, ahol éppen ezen kérdés megoldásáról foglalkoznak, két oka van: Először nincsen ehhez hozzáfűzni valóm, hiszen egy egész életen keresztül panaszkódtam ezért és különböző okok miatt nem hallgatnak ott rám és nem hiszem, hogy közben megváltozott volna a helyzet. Önök hölgyeim, Önök még újak a mozgalomban, Talán sikerül nekem ezen életfontosságú jövőnk kérdésében Önöknél visszhangra találni. Önök nagy tömegekben csatlakoztak a mozgalmukhoz. Hetvenez-

tért? Egyesek mondják: A kormány. Mások: az arabok. Harmadik mondja: a spekulánsok. A tulajdonképpeni hibások, akiket a vádlottak padjára kellene ültetni, mindenek előtt: a Cionista Szervezet, a cionisták, akik a földkérdést egy kismértékű, másodrangú kérdésnek tekintették.

A spekulánsokat vádolják. Én nem fogom őket megvédeni. Spekulánsok mindenütt vannak, ahol van mivel spekulálni. Ott ahol spekulációra nincs lehetőség, ott nincsenek spekulánsok. Minden népnek vannak polgártársai, akikről az általános jólét érdeke távoláll. Nálunk is teljesen így van. Az ezek elleni harc csak akkor fog sikerülni, ha olyan feltételeket teremtünk, melyek nekik teret nem engednek. Ezen azonban nem gondolkozunk. Bosszankodunk azon a zsidón, aki Tel-Avivban ül és nem megy falura. Szídjuk azt a munkást, aki a faluról a városba megy, mert ott jobb megélhetési lehetőségek vannak. Mérgelődünk azon, hogy a földműves, zsidó helyett arabot foglalkoztat. Minden jó és helyes. De mindenek meg kell az okát vizsgálni. Én aki a cionista föld intéstitúció élén állok, igazolni tudom Önöknek, hogy napról-napra emberek jönnek kis vagyonnal hozzám és szólnak: Adj egy darab KKL-földet. Mi le akarunk családjunkkal együtt telepedni falun. És ha én az illi tőlük azt válaszolom: Nincsen földünk és hónap sem lesz és ezek állnak földet várón, akkor nem mered más hátra ezen zsidóknak, mint hogy spekulánsokhoz forduljanak vagy üzletet nyissanak Tel-Avivban. Ezért nem is kell ezen zsidóira haragudnunk, mert mi vagyunk mindnyájan hibások, mert nem készítettünk rá nekik földet mielőtt jöttek. Ebben a pillanatban ha mindenkinek, aki falura óhajtat menni, azt mondanám: Itt van részedre a föld, menj oda és dolgozz, úgy abban a pillanatban legyőztük a spekulációt. Az volna az igazi válasz és nem erkölcsprédikáció. Éppen így áll a helyzet a munkásokkal. Hogy ha mint munkás megy a falura és 20 piastert keres naponta, azzal a biztos kilátással, hogy egy vagy két éves munkája után földet kap és egy saját gazdaságot alapíthat, akkor soha életében nem fog a faluról elmenekülni. De ha meglehetősen biztonságos tudja, hogy nem fog földet kapni, akkor elmegy és nem lesz egész életén keresztül munkás, a városba költözik, hogy ott pénz szeszjedjen magának. Ezért én nem fogom őt teljesen elítélni.

asszony egy igazi sereg. Egyedül is meg tudná váltani az országot. Talán éppen innen fog jönni a szó, a felszólítás, hogy a földkérdést a legközelebbi kongresszus elé terjesztjük!

Önöknek meg van a saját munkájuk, ha jól értettem abban áll főképpen, hogy chalucákat Palesztina részére előkészítsenek. A valóságban szép, jó és szükséges munka. De mit fognak az Önök gondolatai ezen előkészítések után tenni, hogy ha nem tudunk földet adni számukra. Rövid idő múlva az Allenby-uccán fognak táncolni.

Hetven évvel ezelőtt volt itt egy kiváló nagy zsidónk, Karl Netter volt a neve. Ő volt az első, aki zsidó munka által egy mezőgazdasági fejlődésről itt Palesztinában álmodott. Ő volt az, aki Mikve Jiszráél mezőgazdasági iskoláját építette. Olvassák azonban el az első 15–20. évben ezen iskolának a történetét és Önök látni fogják, hogy az összes tanuló, akik itt végeztek és akik elsőrendű mezőgazdasági kiképzésben részesültek, vagy elhagyták a falut és a kereskedő foglalkozáshoz, vagy a fuvaros foglalkozáshoz mentek át. Miért? Mert nem volt mezőgazdasági hangulat az országban. Mert nem volt föld és senki sem gondolt földre. Az első pillanattól kezdve, amikor megindult a telepítési mozgalom és elkezdettek kolóniákat alapítani, megindult a Mikve Jiszráél iskolának is a virágzása. Egyetlen egy abszolvens sem gondolt többet külföldre vagy kereskedelemre. Ugyanigy lesz Nahalalban, Ajanothban és más munkásnő-farmokon. Ha nem tudunk ezen iskolák gondozottainak jövőt előkészíteni, az egész mnuka hiábavaló-

nak fog bizonyulni. Hogy ha Önök munkájukra gondolnak, egy fontos, hogy nagyobb mértékben, mint eddig, a távolabbi perspektívákat is tartsák szemük előtt. Biztosítanak Önök minden tanítványuk részére alapot és földet Palesztinában.

Beszélnék a kormányról. Én nem akarom védelembe venni. Amióta én ismerem a mandatórius hatalmat, az országépítés, az ő szemében következőképpen állott: a zsidókat a városba, az arabokat a faluba telepíteni. Ehhez a kormány nagyon konzervens. Minden jelentős és kiküldött bizottság arról szólt, hogy zsidók részére nincsen föld Palesztinában. Az angol kolonizátorok azonban jól tudják, hogy egy építkezést a földtől és nem a fedőtől kell kezdeni. Egyet meg kell értenünk: ha a mi ellenségünk minden ágyuját a földkérdés területére irányítja, akkor nekünk is éppen úgy minden erőnköt erre a pontra kell összpontosítani. Meg volna a lehetőségünk, de nem tesszük.

Ami pedig a magánföldtulajdonról, a legutolsó időben nem terjedt. Annak dacára, hogy nagyon sokat vásároltak zsidók földet, de araboktól nagyon keveset. Én nem vagyok ellene, hogy magánszemélyek földet vásároljanak. Jobb, hogy ha a föld zsidó magánkezeben van, mintha arabokhoz tartozik. Éppen úgy, ahogy chalucitja van a munkának, úgy kell legyen a földnek is egy utóroja. A KKL a pionir és új vásárlásaival azon területeket kell felkutatassa, ahova magántőke nem tud behatolni. Éppen ezért bizskék lehetünk, hogy minden nehézség dacára az utolsó években több földet váltottunk meg, mint a magánosok Erec Jiszraelben.

Kedves hölgyeim! Van egy nagy és komoly kérésem Önökhöz. Az Önök segítségével a helyzet szükségességére sürögősen kell, annál hatásosabb lesz ez a segítség, minél nagyobb megértéssel viseltetnek a nagy országépítés irányában. Akkor fognak utakat és eszközöket találni, hogy szervezetüknek jelentőségében nekünk segítségünkre siessenek. Önök az asszonyok, népként felé adják. Talán a népek és az országának az újjáéledése az asszonyok sokkal fontosabb, mint a férfinek. Az egész nemzeti és egész kulturális mozgalom, mely jellemzi a népet, a házban a családban gyökerezik. A család az asszonyt és nem a férfit jelenti. A férfi tu dtalán életében még más megpihenő helyet találni. Hogy ha a zsidó asszony az ő házat uralni akarja, akkor elsősorban a nagyobb házra kell gondolnia, melyet népek neveznek. Önök az ifjúságot nevelik, fiukat és leányokat, ha Önök cionisták, akkor valószínűleg kívánják, hogy gyermekeik is ebben a szellemben legyenek nevelve. Hogy tudnak Önök az országgal kapcsolatot teremteni, hogy ha nem a Keren Kajemet eszméjén, gondolatán, az egész népi nemzeti földjén keresztül teszik azt? Hogy ha Önök gyermekeiket az országgal és annak építésével élettelenül összekapcsolni akarják, akkor szükséges az Önök érdeklődését az iskolai nevelésen kívül nem az iparra és a kereskedelemre fordítani, hanem mind többet kell a nemzeti föld kérdését mint a legelső kérdést szem előtt tartani. És befejezésül még egy megjegyzés:

Weizmann az Önök megnyitó konferenciáján tartott beszédében beszélt a szépségről és követelte, hogy Önök hölgyeim minden megnyílvánulásukban a szépségre vigyázzanak, hogy a szépséget a nép és a jisiv körébe plántálják. Kétféle szépség van: Van egy belső szépség és egy külső szépség. A belső szépség az idealizmus, az etika, a kultúra, a könyv. A külső szépség elsősorban a természet, a fa, az ég, a fü. Volt egy idő amikor a zsidó nép mind a két szépséget uralta, a belsőt, amellyel a bibliát és a sir hasírmet teremtette, de a külső szépség fellett is rendelkezett. Az egész mezőgazdasági földterület volt a mi tulajdonunk és akkor szétszédeltünk a Galuthba. A belső szépséget megtartottuk a gettóban is, mind a mai napig. De a külső szépséget szétromboltuk. Csak ma kapjuk ezen szépségnek a jeletőségét vissza különböző és nem mindig szép formában. Izrael asszonyai adjátok vissza a külső szépséget újra: az élő fákat, a füvet, a földet, az Országot. Adjátok vissza a külső szépséget újra, amely most nincsen birtokunkban. A belső szépséget megtartottuk mi férfiak és részben az asszonyok is. Segítsenek bennünket, hogy a zsidó népek azt adhassuk, ami tulajdonképpen hiányzik nekünk, földet a lábunk alá.

A ZSIDÓ ASSZONYT kiadja az erdélyi WIZO timisoara központja, Ploja Asanesti 4.

330

villany-va

Con
Ploja
Telefo

HIL

Nagy

A zsidó

Valamikor a háború Schlöswigben meglátget. A bankett előtt szar így szólt a polgármestertem fog ülni T a városparancsnok, ő folséges asszonyt fogja örülni. A császárnő mint én.

Az udvar

Az udvariasság és e fér egymással.

A háborúban mint Bucovinában, velem es A táborok és vezérek nagyon szívesen fogad állásokat, a taktikai és szándékokat. Pompá hettünk lapjainknak.

Ekkor azonban kétegyünk, vajjon ki cenzur tteni vezérkari főnök ben a főparancsnoksá hogy én fogom ez irány vezérkari főnököt.

A vezérkari főnök, S mondja:

— Megengedem, urakár úgy cselekedjenek önöket, hogy azokat kik nem nekem nyujt ogom akasztatni.

A szerény

1922 júniusában Ebe fűnchenben volt. A ná aza disztermében ünne sk a tiszteletére. A notabilitások és a zoba került a Neuburg bert, aki azt hitte, hogy l van szó, azonnal me ny megjegyzését.

— Neuburg a Duna m skát jobban ismerem ásikat Németországban ndorlegény jártam erre len voltam napokig az

Bölcsesség

Az egykori osztrák m yektől hallottam a egerdemli, hogy feljeg zember. Aki még azon dikálisanak, az már esa

A gratuláció

Eduard Bernstein, a olcvanés lett. Erich art.

Műhsam azonban Berns e volt. Félt, hátha tá vvariasságot és szerete k és azt mondanák, zeledést jelent az ünne g Műhsam hosszú ideig an szövegezte meg az gy. kitenne magát elv k. Végül aztán ezt írta. Kedves Eduard Berns ok Önnek születésnapjá tját még sok-sok évig

Henrik herceg

Henrik herceg, a holland t férje, akiről sok v galomban. Egyikét ottam Hágában.

Amikor megrendezték a kiállítását, a felsége megnyitón, természetese képzőművészet egyesüle ta az üdvözlő beszédet

Erre a miniszterek), aztán a polgármest e röviden és szívelyese

330 lei

villany-vasaló

Constructio Piața Unirii 32 Telefon: 83

HIREK

Nagyurak

A szkeptikus

Valamikor a háború előtt Vilmos császár Schläswhgen meglátogatott egy helyorséget. A bankett előtt fogadás volt. A császár így szólt a polgármesterhez: „Jobbra mellettem fog ülni Tirpitz admirális, balra a városparancsnok, ön, polgármester ur, a felséges asszonyt fogja vezetni az asztalhoz. Ürülhet. A császárnő sokkal szórakoztatóbb, mint én.

Az udvarias tiszt

Az udvariasság és energia könnyen összerakódik egymással.

A háboruban mint haditudósító jártam Bucovnában, velem együtt néhány kolléga. A tábornok és vezérkari főnöke mindenütt nagyon szívesen fogadtak; megmutatták az állásokat, a taktikai helyzeteket, kilátásokat és szándékokat. Pompás jelentéseket küldtünk lapjainknak.

Ekkor azonban kételyek támadtak bennünk, vajjon ki cenzurálja a cikkeket? Az itteni vezérkari főnök vagy pedig Teschenen a főparancsnokság. Ugy határozotunk, hogy én főm ez irányban megkérdeznél a vezérkari főnököt.

A vezérkari főnök, Soós ezredes, nevetve mondja: — Megengedem, uraim, hogy akár így, akár úgy cselekedjenek. Csak figyelmeztetem önöket, hogy azokat az újságíró urakat, akik nem nekem nyújtják be cikkeiket, fel fogom akasztatni.

A szerény Ebert

1922 júniusában Ebert birodalmi elnök Münchenben volt. A nagyszerű régi városka dísztermében ünnepi fogadást rendeztek a tiszteleére.

A notabilitások és a miniszterek előtt szóba került a Neuburg név. A szerény Ebert, aki azt hitte, hogy a város Neuburg-ól van szó, azonnal megtette a maga szerény megjegyzését.

Neuburg a Duna mellett! No ezt a váskát jobban ismerem, mint akármelyik másikat Németországban. Valamikor mint honorlegény jártam erre, elfogtak és kénytelen voltam napokig az uccát seperni.

Bölcsesség

Az egykori osztrák miniszterről, Dzieduycykítól hallottam a kijelentést, amely egérdemi, hogy feljegyeztessék:

— Aki harmincéves koráig radikális, az ember. Aki még azon túl is megmarad radikálisnak, az már csak számár.

A gratuláció

Eduard Bernstein, a szociáldemokrata, olcvanéves lett. Erich Mühsam gratulálni tart.

Mühsam azonban Bernstein politikai ellenfele volt. Félt, hátha távolollál az egyéni udvariasságot és szeretetet félremagyaráz és azt mondanák, hogy az politikai veledést jelent az ünnepelt felé.

Mühsam hosszú ideig gondolkodott, hogyan szövegezze meg az üdvözlést anélkül, hogy kitenné magát elváratai támadásai-ka. Végül aztán ezt írta:

Kedves Eduard Bernstein! Szívbeli gratulációk születésnapjára. Kívánom, hogy újóját még sok-sok évig túlélje“.

Henrik herceg

Henrik herceg, a hollandiai királynő meg- férje, akiről sok vidám történet van a galomban. Egyikét ezeknek remrégen ottam Hágában.

Amikor megrendezték az ó-holland művé- kiállítását, a felséges asszony megjelent megnyitón, természetesen nagy kísérettel. Képzőművészet egyesületének elnöke tar- ta az üdvözlő beszédet (háromnegyedórás). Erre a miniszterelnök beszélt (23 óra), aztán a polgármester (félóra). Öfel- e röviden és szívélyesen válaszolt (11

perc). Végül aztán az egész embergomolyag mozgásba jött.

Henrik herceg mindezeket végighallgatta és időszereinek tartotta, hogy eltűnjön és egy pohár vermutot igyon. Ügyelt azonban arra, hogy egészen halkán és feltűnés nél- kül oszonjon ki.

Egy oldalajtót nyitott ki nagy óvatosan...

A fenség azonban nem számított azzal, hogy a rendezőség minden előkészületet megtett a drága festmények biztonsága ér- dekében. Ez pedig az volt, hogy amikor megnyitott egy mellékajtó, négyszáz riadó- csengő szólalt meg, tizenhét rendőrszerm és három csendőrsztag rohant a kiállítás

szereplője R. R.

— Olaszország újabb két hadosztályt küld Afrikába. Rómából jelentik: Olaszország még két hadosztályt mozgósít és küld Afri- kába. Tegnap ismét 2200 gyalogos és 800 mű- szaki katona indult el Afrikába.

— Újra csökkent az olasz lira árfolyama. Rómából jelentik: A hivatalos rendszabályok ellenére tovább tart a drágulás. A lira vásár- lóképessége a nagykereskedelemben ismét csökkent.

— Az indiai vasutak a magyar állami gép- gyárnál hárommillió megrendelést eszközöl- tek. Londonból jelentik: A Financial Obser- ver közli, hogy az indiai vasutak a magyar állami vas- és gépgyárnál hárommillió moz- donymegrendelést eszközöltek. Az üzletet az angliai stílhálte-hitelezők tették lehetővé s az ő követeléseik kerülnek a szállítással kap- csolatban kifizetésre.

— A svájci jegybank megvonta támogatá- sát a valuta- és áruspekulációs üzletektől. Bernből jelentik: A svájci jegybank levelet juttatott el a pénzügyvezetékhez, amelyben közli, hogy elvonja támogatását valuta- és áruspekuláció, valamint aranszerző célzatu üzletektől. Felkéri a bankokat, hogy hitel- nyújtáskor a legszigorubbán vizsgálják felül a hitelkérelm ajánlatait s tartásuk szem előtt hitelnnyújtásoknál a közlésben foglalt irány- elveket.

— Harminc éves lejáratra bocsátják ki Ausztria munkaszerzési kölcsönét. Bécsből jelentik: Beavatott helyen úgy hírlík, hogy Ausztria munkaszerzési kölcsönét 25—30 éves lejáratra fogja kibocsátani. A 150 mil- ió sillinges kölcsön előreláthatólag 5 és fél. százalékos kamatozású lesz.

— Rövid hírek mindenünnen. Londonból jelentik, hogy Mária román anyakirályné előadást tartott az ottani Királyi Irodalmi Társaság 145-ik bankettjén. A királyné is- mertette beszédében a modern regényiroda- lom fejlődését Romániában és hangsúlyozta, hogy Károly király jelentékeny támogatá- ban részesíti a román írókat. A megjelent előkelőségek cvációban részestették Mária anyakirálynét. — A Mississipi vidékén tegnapi hatalmas orkán pusztított, amelynek 11 emberélet esett áldozatul és mintegy 50 ember sebesült meg a pusztító orkánban. — Londonból jelentik hogy a Royal Academy kiállításának megnyitó előadásán beszakadt az egyik helyiség üvegtejeje. A kiállítás: Macdonald nyitotta meg. — Rio de Janeiro környékén hatalmas orkán pusztított. Több halálos áldozata van a katasztrófnának. — Bosznia és Montenegro több pontján 30 centiméter magasra friss hó van. — Az indiai churahuri szultán a királyi jubileum alkalmából félmillió font sterlinget adomá- nyozott a singaporei hadikikötő kiépítési költségeire. — A kínai Hankauban három- ezer lakóház tűzvész martaléka lett.

— Hírek a Harmadik Birodalomból. Stock- holmból jelentik: Hess Rudolf, német birodalmi minisztert, Hitler helyettesét a svéd fővárosba várják, ahol május 14-én az új Né- metországról fog előadást tartani. A külföldi sajtó munkatársai Hamburgba érkeztek, ahol két napot töltenek a hamburgi szenátus ven- degeiként. Az újságírók Hamburg jelentősé- gét a birodalomban tanulmányozzák. — A Stuttgart—Breslau vonal egyik utasrepülő- gépe eltűnt. A csehszlovákiai és lengyelor- szági kutatások sem vezettek eddig eredmé- nyre. A gépen utasok is voltak. — Több katolikus hetilapot, birodalmi naptárkriti- kájuk miatt elkobozták. — A Neue Züricher Zeitung nem tartja kizártnak, hogy Német- országban közelebről valuta-devaluáció lesz. — Az Agence Economique et Financiere közlése szerint a német kormány a német biz- tosítótársaságokkal kölcsön felvételéről tár- gyal. A kölcsön összege 500 millió márka, kamatozása 4 és fél százalék.

MADARAT TOLLÁRÓL, ELEGANS EMBERT CIPŐJÉRŐL LEHET MEGISMERNI

Ime két közmondás kombinációja, melyek mé- lyen bevésődnek az ember agyába. A szor- galmas és tiszta diáktól kezdve, — ki cipőjét GLADYS krémmel tisztítja — a világiig — ki gondot fordít lábbelijére — mindenkinek tisztá- ban kell lennie fenti közmondás jelentősé- gével. Ugy társaságban, mint az irodában és az uccán háttérbe szorul az, kinem gondolja cipőjét. Használjon tehát GLADYS cipőkrémet, mely szép és tartós fényt ad, növeli a cipő tartósságát és rugal- masságát.

Gladys CIPŐKRÉM. NAGY MEGLEPÉTES VEVŐINK SZÁMÁRA: Minden második Gladys cipőkrém doboz alján Gladys szó egy betűje találja. Aki a teljes összeállításához szükséges betűket a Gladys gyárnak beküldi, 500 leit kap.

— Hűvös időjárás. Bucurestiből jelentik: Az időjárás továbbra is hűvös az egész or- szágban. Sinaiban, Targovisteben, Buhuci- ban, Cămpinában, Predealon, Storojinetben és Zarnestiben havazott. A Bánáiban is minus 4 fok hideg volt a tegnapi nap folyamán. A Kárpátokat hó fedi. A Duna is áradással fenyegete. A hideg időjárás rendkívül nagy károkat okozott a földművelésben és gyümölcsstermelésben.

Ma, vasárnap a ROYAL-mozgóban a közkezdvelt szmész Gustav Fröhlich-nek legújabb és legjobb színerfilmje „A Nagvvarosi éjszaka” partnere Synne Schmitz. Előadá- sok kezdete délelőtt 11. délután 3, 5, 7 és 9 órakor.

— Letartóztatott a román rendőrség letartóz- tatnia Undi Ferenc és Stoffel Imre ümsora- arad. szárnáa a kommunisták akik kommunista szervezetet szervezni. — Eljegyzés. Stern Eta Szlatina (Cseh- szlovákia) és Lébi Mózes Satumare jegye- sek. (Minden külön értesítés helyett.)

Megjelent az új hiteltörvény (banktör- vény, konverziótörvény módosítása, jelzálog- és zálogjog átruházása), magyar fordítása kapható dr Mandel Fordító Irodájában Cluj, Memorandumú 25. Ára 40, vidékre 50 lej.

Jön A ROYAL-mozgóban Jön CHARLEY NÉNJE ragyogó vígjáték-udjongság.

— Amnezia készül. Bucurestiből jelen- tik. A Carentul szerint: a király június 8-án a restauráció 5-ik évfordulóján nagy- anyu amnezia kíván adni. A vonatkozó kimutatásokat már készítik az igazságügy- minisztériumban.

— Eljegyzés. Fuchs Sárkát Beregszász- ról eljegyezte Guth Manó Satumare. (Min- den külön értesítés helyett.)

— Tílos a hipnózis és telepátia. Bucuresti- ből jelentik: A belügyminisztérium körren- deletet intézett az összes tándörzgatóság- gokhoz, mely tudomásukra hozza, hogy az egészségügyi minisztériummal való megegye- zése értelmében betiltatnak az összes telepá- tikus, hipnotikus és okkult előadások. Betiltják az ilyen tartalmu filmeket is.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, május 5.

Bucuresti. 15: Enelkar. 11.30: Rádiózene. kar. 13.20: Gretzu Mitica zenekara. 17: Di- nicu zenekar. 21.10: Lévaillonka énekel rá- diózenekari kísérettel. 21.35: Rádiózenekar. Budapest. 8.45: Hírek. 12.30: Rádióüzenet a Nemzetközi Vásárról. 14: Rác Pali cigányzenekara. 18.15: Szalonzene. 20: A var- sói rádió műsorának közvetítése. Lengyel népdalok. 20.35: Gitárest. 21.40: Hírek. 22.10 Cigányzene. 23.25: Jazz-zene. 24.05: Hírek. Bécs. 17.05: Klasszikus és modern operet- tek lemezei. 20.30: Nagy tavaszi rádiógyve- leg. Közreműködik a bécsi fiúénekkar, jazz- és rádiózenekar. Lipcse. 20.30: Lipcsei szimfonikusok. Oper- arészletek Toscából. Così fan tutte, Rigolet- to stb. München. 21: Callimanos fuvolaművész játéka, zenekar kísérettel. Osló. 18.30: Chopin és Liszt művek zong- rán és hegedűn. Poste Parisien. 21: Music-hall. Rádió Paris. 21: A köztársasági gárda ze- nekarának hangversenye, Dupré operáénekes- sel Napoleon halálának évfordulóján. Toulouse. 20.15: Filmlemezek.

Hétfő, május 6.

Bucuresti. 12: Lemezek. 19.05: Rádiózene- kar. 20.05: Botez Constantin hegedűl, Na- nescu Tana és Secareanu énekel. 22.25: Ven- déglői zene. Budapest. 6.45: Torna. Utána hangleme- zek. 12.05: Cigányzene. 12.30: Hírek. 13.15: Rádióüzenetek a Nemzetközi Vásárról. 17: Plancso Vladigerov zongorázik. 18.15: Jazz- zene. 19.15: Beszámoló az angol jubileumi ünnepegekről. 20: György angol király be- széde. 20.40: Az Operaház előadásának köz- vetítése: Faust. Az előadás után szalonzene. Róma. 17.30: Mozart-hangverseny a Fil- harmónikus Akadémiáról. Ljubljana. 20: Belgrádi operaeloadás.

Pályázati hirdetmény

A lugoji izraelita hitközség pályázatot hirdet egy hitoktatói állásra havi 3500 lej fizetéssel, mely legkésőbb f. é. október 15-én elfoglandó. Pályázótól megkivántatik, hogy népis- kolai tanítói oklevele legyen, a román, héber és német nyelvet tökéletesen bírja és a nép- és középiskolai hitoktatást elláthassa. A pályázatok hitelesített másolatokkal, melyek a kort, családi állapotot és képzett- séget igazolják, f. é. június 1-ig alulírott hitközségi elnökségnek nyújtandók be. Lugoji, 1935 április 15.

Ezüst rókák — keppék olcsón rendkívül kék rókák SCHMIDEG SZÜCS Budapest, Párisi-utca 3

UJ KELET *Legújabb hírek*

Moszkva nagy örömmel várja Laval látogatását

Megkezdődött Velencében a közép-európai értekezlet

A politikai célok és óhajok tisztázása az értekezlet célja. Laval vacsorát adott Titulescu tiszteletére. Pierre Cot szerint egyre inkább növekszik a háborus veszély Franciaország karára

A római dunai értekezlet előkészítésére irányul a velencei eszmecsere

Párizs, május 4. A francia-orosz kölcsönös segítségéről szóló szerződést tegnap este publikálták. Hét gépirt oldalra terjed az egyezmény, amelynek szövegét közölték, a barátságos kormányokkal is.

A szerződés lényegében a következő megállapodásokat tartalmazza:

1. Abban az esetben, ha Franciaországot vagy a Szovjet-uniót támadás veszélye fenyegetné, Franciaország és a Szovjet-unió kötelezik magukat, hogy azonnal kölcsönös tárgyalásokat kezdenek a népszövetségi alapokmány 10. cikkelyének betartására szükséges rendszabályok ügyében.

2. Ha Franciaországot, vagy a Szovjet-uniót, szinte békekaratuk ellenére, bármely állam megtámadná, a két ország kötelezi magát az azonnali kölcsönös segítségnyújtásra.

3. Tekintetbevéve, hogy a Népszövetségnek az a tagja, mely támadást intéz valamely másik ország ellen, olybá veendő, mint amely a Népszövetség összes többi tagállamai ellen támadást intézett, Franciaország és a Szovjet-unió megtámadás esetén azonnal támogatást és segítséget nyújt egymásnak a népszövetségi alapokmány alapján, még pedig a 17. cikkely I. és III. pontjában előírt módon.

4. A szerződő felek összes szerződés által vállalt kölcsönös kötelezettségei összhangban vannak a népszövetségi tagságok révén vállalt kötelezettségekkel.

A szerződés öt évre szól, de ha nem mondják fel, annak lejártá előtt egy évvel, úgy megemlékező időre érvényben marad.

Az egyezményhez csatolt külön jegyzőkönyv interpretálja annak egyes pontjait.

A szerződéskötéssel kapcsolatban a francia lapok kiemelik, hogy a szovjet nagy örömmel várja Lavalt Moszkvába. Az Oeuvreben Pierre Cot volt légügyi miniszter cikkezett a helyzetről. Azt hangoztatja, hiába hunyjuk le a szemünket tisztán kell látnunk, hogy leszerelés, vagy háború között kell választani. A háborus veszély napról-napra Franciaország kárára növekszik.

A lengyel lapok közül a reakciós, szélsőjobboldali beállítottságú „Gazeta Polska”-val, azt hangoztatja, hogy Lengyelországnak nem szabad bíznia a szovjet békés szándékainak hangoztatásában, hiszen a kommunista internacionale forradalmi felforgató propagandája egyre erősödik. Az Express Poranny leközi a moszkvai Prawda egyik legutóbbi cikkét, amelyet Radek szerkesztő írt. A cikkben Radek bejósolja, hogy a kapitalista államok jövő háborúja a szovjet malmára hajtja a vizet. Ezenfelül a szovjetterületet sem kell féltetni ellenséges inváziótól, mert a szovjet hadserege ellenséges területen fog harcolni. A Kurjer Poranny szerint a szovjetvezetők mást mondanak saját népüknek s mást a külföldnek.

Párizs, május 4. (Rador.) Laval tegnap este vacsorát adott Titulescu tiszteletére, amelyen a török, görög, jugoszláv, csehszlovák követek, Victor Antonescu, Dinu Cesianu, Victor Badulescu és mások vettek részt.

Victor Antonescu pénzügyminiszter tegnap meglátogatta Maurin hadügyi-, Germain Martin pénzügy és Louis Marin tárcanélküli minisztereket.

Varsó, május 4. Cáfolják azt a hírt, hogy Pilsudski marsall Bucurestibe kérszülne.

A velencei eszmecsere

Velence, május 4. A francia-orosz szerződés aláírása után a külpolitikai érdeklődés a velencei eszmecsere felé irányul, mely ma, szombaton vette kezdetét s amelyen Suvich olasz külügyi államtitkár, Suvich Ausztria, Magyarország külügyminiszterei, mint Közép-európa képviselői is részt vesznek.

Az értekezletre szombaton reggel Suvich megérkezett Velencébe. Még nem tudni az eszmecsere időtartamát. Lehetséges, hogy a tanácskozások már vasárnap este véget érnek. Kánya magyar külügyminiszter és Berger Waldenegg osztrák külügyminiszter szintén megérkeztek.

Római vélemény szerint a kezdődő velencei eszmecsere célja a politikai célok és óhajok tisztázása.

Osztrák irányadók körében reménykedéssel néznek a velencei értekezlet elé. Berger Waldenegg osztrák külügyminiszter elutasítja az osztrák gyárosok szövetségében beszédet mondott, amelyben rámutatott arra, hogy Ausztria ma hídfő a kelet felé terjeszkedni akaró pangermánizmus és újjáéledt pogánysággal szemben. Közép-európa békéje szoros kapcsolatban van Ausztria helyzetének alakulásával s Ausztria sarokpillérét alkotja a közép-európai béke megszervezésének.

Az olasz lapok is részletesen foglalkoznak a velencei eszmecsere jelentőségével. Az Afari Esteri c. külpolitikai hetilap a velencei eszmecserevel s a kisanthoz május 14-i bucaresti értekezletével kapcsolatban azt írja, hogy a tárgyalások a római dunai értekezlet előkészítőiként tekintendők. A lap reméli, hogy Rómában létre fog jönni a közép-európai megegyezés.

A Popolo d'Italia szerint a velencei találkozó főproblémája a közép-európai be-

nemavakozási szerződés létrehozásának megvitatása.

Olaszország közeledése a kisanthoz

Berlin, május 4. A Frankfurter Zeitung szerint a francia-olasz buzáuzlet egyes körökben azt a meggyőződést váltotta ki, hogy új politikai orientáció bevezetője. A buzaimport volt a legfőbb kedvezmény, amelyet eddig Olaszország Magyarországnak nyújthatott. Ez a mostani üzlet fordulat s ebben tendenciát kell feldeznia a Franciaországhoz és a kisanthoz való közeledésre.

Az első megbeszélés

Velence, május 4. (Rador.) Az osztrák és magyar küldöttségek, az olaszal egy időben megérkeztek a római dunai-konferencia előkészítő összejövetelére. Megérkeztek Olaszország bécsi és budapesti követei is. A pályaudvaron Kánya és Berger Waldenegg külügyminisztereket Suvich államtitkár, Velence polgármestere és század fogadta. Az első megbeszélésre délután 4 órakor került sor, míg este a vendégek részt vesznek a Fenice színház disz-előadásán. Holnap újabb összejövetel a delegátusok, akik egy városi vendéglőben ebédelnek, majd meglátogatják a Tiziankiállítást és este részt vesznek a tiszteletükre rendezett fogadáson.

Párizs, május 4. (Rador.) A Havasügynökség jelenti Velencéből, hogy az olasz-osztrák-magyar konferencia a legnagyobb diszkréció jegyében folyik le, egyetlen tisztviselő sem kíséri a három külügyminisztert. Osztrák körökben rámutatnak arra, hogy a konferenciának nincs más célja, mint előkészíteni a római tárgyalásokat. A velencei értekezlet nem követi blokk megalakítását, hanem ellenkezőleg: a legmegfelelőbb eszközöket keresi, hogy a résztvevő hatalmak érdekeit, különösen Magyarországot és a többi dunai utóállamot összeegyeztesse.

Közeledés jött létre Lengyelország és Litvánia között

Kaunas, május 4. (Rador.) Klimas, Litvánia párizsi követe ezeltett két héttel látogatást tett Beck lengyel külügyminiszternél. A hír máig titokban tartották. Ez az első eset, hogy a két ország között hivatalos érintkezés történt, mióta az ismeretes ellentétek felmerültek. A közeledést a külügyi körülményeknek tulajdonítják.

Maximális árak, vagy „normális” árak?

Nyolc ármegállapító kerületre osztották fel az országot

Bucuresti, május 4. (Az Uj Kelet tud.) A kereskedelmi minisztérium megbízottaitól, valamint a kereskedelmi kamarák uniójának delegátusaitól alakult ármegállapító bizottság ma ülést tartott, melyen elhatározták, hogy egyelőre ugynevezett „normális” árakat állapítanak meg bizonyos árucikkek számára, ezt is csak a detail eladást illetően. Ezek az árak egy hónapig lesznek érvényben, aztán revízió alá veszik őket. Az árak megállapítása végett az országot 8 kerületre osztották fel, a következő központokkal: Bucuresti, Cluj, Timisoara, Constanta, Chisinau, Iasi, Galati és Craiova. A bizottság hétfőn újra összeül, hogy megállapítsa 15 árucikknek az árát.

A kereskedelmi és ipari minisztérium a bizottság értekezletével kapcsolatosan kommunikált adott ki, amelyben azt az elhatározást jelenti be, hogy 80 árucikknek detailban való eladására „normális” árakat fognak hónapoként megállapítani.

Nem pipereszer hanem
gyógyszer az
EGGER
PETROL
Meggyógyítja a
hajhórgyógyítást
és hajhullást

Legújabb sporthírek

Felbontották Peter Farmer szövetségi edző szerződését. Bucurestiből jelentik: A labdarugószövetség intézőbizottsági ülésén elhatározták, hogy Peter Farmer szövetségi edző szerződését, aki engedély nélkül Londonba utazott, azonnali hatállyal felbontják. A határozatnak nincsen túlságosan sok gyakorlati értelme, minthogy Peter Farmer véglegesen távozott el Bucurestiből, tehát a szerződést ömaga ezt elutasításával már felbontottnak tekintette.

1936-ban lesz a svéd-román válogatott mérkőzés revánja. Bucurestiből jelentik: A Stockholmban rendezendő román-svéd mérkőzés revánjára vonatkozólag a román szövetség proponálni fogja, hogy az 1936 május 10-én legyen Bucurestiben.

Uj edzőt kap a cluji Romania. A mai nap folyamán Clujra érkezett Woggenhuber Ferenc labdarugó edző, akit a sporttársadalom Világjáró Ferenc néven ismer. A kivételes képzettségű oktató, akit egész Európában elsősorban szakértőnek ismernek és aki valamennyi világhíres labdarugócsapat edzője volt már, a Romania csapatának edzői teendőit fogja ellátni. Bár a jelen pillanatban a megállapodás az edző és az egyesület között még nem jött létre, minden remény meg van arra, hogy a cluji egyesület nem lesz szűkmarkú és a számára nagyfontosságú edzői kérdést Woggenhuber személyében megoldja.

Mackensen marsall Budapestre készül

Budapest, május 4. (Rador.) Von Mackensen marsall május folyamán a magyar fővárosba érkezik, hogy látogatást tegyen ténál, aki Németország budapesti követe. A marsall felesége és adjutánsa kísérik.

Eltemették Teodorescu egyetemi tanárt. Bucurestiből jelentik: Pénteken délután hamvasztották el a bucaresti krematóriumban az elhunyt Teodorescunak, a büntetőjogi egyetemi tanárának holttestét. Többek között Pop Valer igazságügyminiszter is gyászbeszédet tartott.

Nyarál a földművelésügyi miniszter. Bucurestiből jelentik: Sassu földművelésügyi miniszter holnap Vichybe utazik, ahol háromhetes kúrát fog tartani. Távollétében Costinescu miniszter fogja helyettesíteni.

Lejárt a költözködési határidő. Bucurestiből jelentik: Pop Valer igazságügyminiszter kijelentette, hogy a költözködési határidő törvényes meghosszabbítása a mai napon lejár és senki sem maradhat lakásában azon a címen, hogy a költözködési határidőt meghosszabbították.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó E. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Taxa po...
plătite in...
No. 224713/...

10. Telefon:
Havonta 110,
évre 600, egé
földre: Havon
félévre 12, egé
detések díjsza
KELET” az ei
dóság egyetlen
Cikkeink utányo
rás megjelöléséve

Picchusi győz

A vaidista Patri Front” döntő győz...
megyei Giurgiu vá...
siker — jelenti be...
numerus valachien...
menek, amely nem...
egész ország a „Ro...
Lehetséges, hogy...
Lehet, hogy az e...
a numerus valachie...
A giurgiuu ere...
még nem derül ki...
Négyezerháromsz...
esett a kormánypar...
682 a nemzeti para...
tehat az össz-szava...
Ez pedig még ne...
Még csak Giurgiu...
Előtt, ha valaha...
megyében csakugy...
győzelemre a nume...

Ez a megye D...
kerülete. D. R. Ioan...
magógiájáról híres...
csakugyan felülmúl...
tási propagandista.

Ebben a megyé...
tagozati vezetősége...
nestül vaidistának...
prefektusok, képvisé...
vezetőségi gárda va...
Ennek figyelembe...
eredmény határozó...
ható.

Ha a szavazatok...
gus a végső győz...
nemzeti parasztpár...
ezelőtt Arges me...
szálatékat hódította

A nemzeti parasz...
se után is közel 70...
giuban. Annak ellen...
tási jelét, a kört,
mesterkedéssel elor...
pártól.

Ez történt Vlasc...
egyik legrettegett...
nyében.

Ha a Patria ezzel...
zelemként könyvel...
elene semmi kifogá...

Két választás

A tegnapi nap fo...
jes választás zajlott...
ban.

Jugoszláviában a...
Franciaországban...
toltak meg új tanár...

A két választás...
franciaországi löszé...
figyelemreméltóbb...
menyit mérlegelő s...

A francia közszé...
kapcsolatban minden...
reményeket tápláltak...
hogy a francia köz...
a szélsőjobboldal jel...
tulsulyban a községi...
hetik azokban korru...
junkt.

Ezek a reménysege...
sem váltak valóra.

Franciaországban...
töltötték el lényege...
progresszív pártjal...
tartották pozícióikat...
ből a radikális szoci...
raták, a kisebb szoci...
a kommunisták kerü...
szolot, de relativ töb...

Azok a fasiszta e...
minden reményüket...
ban abba fektették...
ország is rátér a fa...
tak.

A francia tömeg...
francia polgárságn...
nincs szűksége a fa...
nyomás szellemétől...
a lumpenproletáriát...
felsőbb tízezrek real...